NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Wydanie II. ł.
Rok IX. Kraków, poniedziałek 29 listopada 1926 Nr. 267

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji ... ów, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. ... O. w Krakowie 400.630.
Nakład ... „NOWY DZIENNIK"
Wszelkie komun ... wprost do Administracji.
Komunika ... nie będą uwzględnione.
Rękopisów reda... ... nseraty redakcja nie odpowiada.
Redaktor naczelny ... od 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 4·40, kwrt. Zł. 13·60
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 4·60, „ „ 13·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 5·00, „ „ 15·00
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 8·25, „ „ 25·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz. milimetr 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—. gratulacye Zł. 10. inseraty zamiejscowe o 50% zagraniczne 100% droższe

Czy Niemcy są „całkowicie rozbrojone"?

(Od naszego korespondenta berlińskiego).

Berlin, 25 listopada

Ostatnie ciekawe rewelacje „Berliner Tageblattu" i „Frankfurter Zeitung" o stosunku Reichswehry do nielegalnych związków wojskowych, zaniepokoiły w wysokim stopniu niemiecką opinję publiczną. Mimo uporczywych dementi ministra Reichswehry Gesslera, zatacza podziemna organizacja nacjonalistycznych związków wojskowych, przy współudziale Reichswehry, coraz szersze kręgi. Jasną jest rzeczą, że tego rodzaju wykroczenia przeciw postanowieniom traktatu wersalskiego nie przyczyniają się do umocnienia stosunku przyjaznego z Francją i jak długo Niemcy nie dowiodą, że armja ich jest wyłącznie organem republiki i stoi na gruncie konstytucji weimarskiej — nie może być mowa o zniesieniu międzysojuszniczej kontroli wojskowej nad Niemcami.

Jeszcze nie przebrzmiało zupełnie echo rewelacji „Berliner Tageblattu", o angażowaniu przez Reichswehrę „cywilnych instruktorów" dla ćwiczeń sportowych i gimnastycznych, którzy rekrutują się wyłącznie z byłych, aktywnych oficerów dawnej armji cesarskiej, by w ten sposób powiększyć nielegalnie s...b oficerski Reichswehry, — gdy nagle wytacza „Frankfurter Zeitung" działo cięższego kalibru, publikując fragmenty memorjału, wniesionego w marcu br. przez wielkiego mistrza zakonu młodoniemieckiego „Jungdo" (Jungdeutscher Orden) Mahrauna, który raz jeszcze wykazuje na podstawie faktów, że koła kierownicze Reichswehry popierają tworzenie nielegalnych formacyj wojskowych, zwróconych z jednej strony przeciw „wewnętrznemu wrogowi", tj. republice niemieckiej, z drugiej zaś — przeciw Francji i Polsce.

Memorjał ten wskazuje na organizację pod wodzą aktywnych generałów Reichswehry tajemnych, tzw. „związków obronnych" we wszystkich prowincjach państwa, które mają na wypadek zbrojnego konfliktu popierać wojska Reichswehry. Członkowie związków tych zobowiązani są na wypadek mobilizacji do czynnej służby wojskowej, zwłaszcza że złożona przysięga obowiązuje ich według statutów, rów... i wobec Reichswehry, a w razie niep...eństwa karani mają być członkowie za... przez sądy ...turowe.

... memorjału ...ymienia cały szereg podobnych organizacyj, cytując równocześnie nazwiska ich komendantów, stojących w czynnej służbie Reichswehry i dodaje, że biura werbunkowe związków tych mieszczą się niejednokrotnie w kasarniach państwowych, co dowodzi, że są one przez władze wojskowe jawnie tolerowane.

Jedną z najpotężniejszych organizacyj tego rodzaju jest tzw. „Związek, wolności i prawa", znajdujący się na terytorjum wschodniej Odry, który wskrzesił wbrew obowiązującej ustawie, tzw. „komendy okręgowe", mające za zadanie wystawienie karnych oddziałów wojskowych, które podlegają dowódcom okręgów. Naczelnym komendantem związku tego jest generał Teschner, protektor znanego z procesu w Landsbergu, nacjonalistycznego mordercy, porucznika Schulza.

O celach organizacji tej informuje najlepiej treść memorjału, którą cytujemy dosłownie:

„W kołach nacjonalistycznych panuje przekonanie, że w przyszłym konflikcie między Polską a Rosją, nie mogą Niemcy pozostać neutralni. Konflikt ten spowodowany być może ewentualnie przez zbrojny napad na Polskę. Koła poinformowane twierdzą, że dowództwo Reichswehry wie o tym planie i gotowe jest do współudziału, zwłaszcza, że widzi ratunek Niemiec w przymierzu z armją rosyjską — przeciw Francji."

Jakkolwiek treść memorjału tego znana była ministrowi Gesslerowi od szeregu miesięcy, fakty te trzymane były w ścisłej tajemnicy przed opinją publiczną, a minister Gessler nie uważał nawet za stosowne ani przeciwdziałać tym zbrodniczym machinacjom, ani nawet oczyścić się z czynionych mu zarzutów.

Dopiero kiedyś po oświadczeniu ministra Stresemanna, podczas wielkiej debaty politycznej w Reichstagu, że rząd podejmie energiczną walkę przeciw współdziałaniu Reichswehry ze związkami nacjonalistycznemi, zabrał głos pod presją opinji publicznej minister Gessler i wskazał na wydane przez siebie odnośne rozporządzenia (nb. dotąd nie wykonane), przyczem podkreślił, że oficerowie stojący na czele związków wojskowych, kierują się li tylko względami „miłości ojczyzny". Cyniczne enuncjacje Gesslera przytłumił piekielny hałas i ostre ataki lewicy, tak że w końcu zmuszony był minister raz jeszcze oświadczyć, że dokona odpowiednich zmian w reformie Reichswehry, by na przyszłość zapobiec podobnym faktom, przyczem usiłował zrzucić z siebie odpowiedzialność, twierdząc, że sprawa związków wojskowych podlega kompetencji ministra spraw wewnętrznych.

Gołosłowne oświadczenie Gesslera nie zdołało nikogo zadowolnić, gdyż jak dotąd się okazało, nie posiada minister Reichswehry odpowiedniego autorytetu, ani dość sił, aby wystąpić — nb, wbrew swym przekonaniom przeciw planowo organizowanej armji nacjonalistycz-

nej. Znamiennym bardzo wydawać się musi również fakt, że „demokratyczny“ minister Gessler broni stanowiska Reichswehry przed atakami kół republikańskich, właśnie w nacjonalistycznym antyrządowym dzienniku berlińskim „Lokal Anzeigerze“, co wskazuje wyraźnie na jego właściwą orjentację polityczną.

Jedynie ustąpienie Gesslera, które staje się ostatnio coraz bardziej aktualne, może zmienić, coprawda niezbyt radykalnie lecz w pewnym tylko stopniu, panujące w Reichswehrze stosunki. Fakt ten przyczyniłby się z pewnością do zmiany na lepsze stosunki zagranicy do Niemiec i doprowadziłby z pewnością szybciej do realizacji rokowań, zapoczątkowanych w Thoiry.

Niewątpliwie będzie miał p. Stresemann tym razem w Genewie niełatwe stanowisko, jeśli zechce przekonać Brianda i Chamberlaina o „całkowitem rozbrojeniu“ Niemiec i domagał się będzie zniesienia wojskowej kontroli międzysojuszniczej nad Niemcami. W. M.

Dekret prasowy został wniesiony do Sejmu!

Groźba nowego konfliktu między rządem a sejmem.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 11 (Sin) Dziś o godzinie 11 rano wpłynęło do laski marszałkowskiej pismo, w którem rząd przedkłada sejmowi 12 rozporządzeń prezydenta Rzeczypospolitej, m. in. także rozporządzenie z dnia 4 bm. o karach za rozpowszechnianie „nieprawdziwych wiadomości“ oraz o karach za zniewagę władz i przedstawicieli rządu. Rząd zatem wbrew przewidywaniom, że skorzysta z okazji cichego pogrzebania sprawy niefortunnego dekretu prasowego, przez nie wniesienie go w odpowiednim terminie do sejmu, zaostrzył niesłychanie tę sprawę w dniu wczorajszym. Jakie będą losy dekretu prasowego, dość łatwo przewidzieć. — prewdopodobnie znajdzie się on na komisji konstytucyjnej, która w myśl uchwał powziętych na ostatniem posiedzeniu co do interpretacji art. 44 konstytucji, dekret uchyli, uchwali odpowiedni wniosek i wniesie na plenum posiedzenia sejmu. Wedle pewnych przewidywań posiedzenie sejmu odbędzie się dnia 6 lub 7 grudnia z porządkiem dziennym: sprawa dekretu prasowego. ——

Przed zebraniem się Ligi Nar.

Konferencja prasowa u ministra spraw zagranicznych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 11 Sin. Dziś odbyła się u ministra spraw zagr. Zaleskiego konferncja prasowa. Pan minister w dłuższem przemówieniu przedstawił całokształt obecnych zamierzeń rządu w dziedzinie polityki zagranicznej w związku ze zbliżającą się sesją Rady Ligi narodów. P. minister podkreślił doniosłość sprawy emigracyjnej i waluty dla uregulowania stosunków politycznych w Europie i dla ustalenia pokoju na zasadzie traktatów. Minister oświadczył, że sprawa emigracji i waluty z powodu specjalnej drażliwości została wyeliminowana zupełnie z materjałów, które będą podlegały dyskusji.

Na zapytanie Waszego współpracownika, jak Polska zareaguje na powstanie ostanich kartelów, a zwłaszcza kartelu stalowego, p. minister oświadczył, że Polska jako państwo nie może z natury rzeczy przeciwdziałać tym kartelom, ale na terenie Ligi narodów niewątpliwie zareaguje.

Na zapytanie jak się ma sprawa listu Luciena Wolfa (w sprawie niewykonaia przez niektóre państwa parunków traktatuz o mniejszościach narodowych) pan minister oświadczył, że wystosował do p. Luciena Wolfa dwa listy, w których udzielił wyjaśnień w tej sprawie. Pan minister zapewnił jeszcze Waszego współpracownika, że cała ta sprawa została załatwiona w sposób jasny i zadawalniający obie strony.

Rokowania polsko-sowieckie będą podjęte

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 27 11 (Sin) Jak się dowiadujemy ze źródeł ze wszech miar wiarygodnych, w najbliższych dniach mają zostać ponownie podjęte rokowania polsko-sowieckie w sprawie traktatu gwarancyjnego, przerwane kilka tygodni temu. Mają one być sfinalizowane po spodziewanej wizycie Cziczerina w Warszawie. P. Cziczerin podobno w drodze powrotnej s Paryża zatrzyma się w Warszawie.

P. Tadeusz Hołówko mianowany rzeczoznawcą

do spraw mniejszości narodowych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 11 (Sin) W kołach sejmowych komentują żywo fakt zamianowania wybitnego działacza politycznego p. Tadeusza Hołówki, rzeczoznawcą przy komitecie politycznym rady ministrów w miejsce posła Zwierzyńskiego. Jak widać z licznych obecnych zamierzeń rządu, dąży rząd do pozyskania sobie mniejszości słowiańskich. W taki sam sposób należy sobie tłumaczyć nominację znanego federalisty, dotychczasowego wicewojewody warszawskiego p. Korsaka wojewodą stanisławowskim, jakoteż podróż marszałka Piłsudskiego do Wilna. ———

Konferencja w sprawie godzin pracy

w handlu i spoczynku niedzielnego w min. pracy

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 11 Sin. W ministerstwie pracy odbyła się dzisiaj konferencja z udziałem przedstawicieli kupców i pracowników w sprawie przedłużenia godzin handlu oraz w sprawie odpoczynku niedzielnego. Wśród przedstawicieli kupiectwa żydowskiego wyłoniły się trzy grupy: Pierwsza grupa w osobie posła Wiślickiego wypowiedziała się za 12-godzinnym dniem handlu i zupełną wolnością handlu dla nieposiadających najemników. Przedstawiciel drobnego kupiectwa p. Małkin żąda zupełnej wolności handlu tylko dla drobnego kupiectwa. Trzecia wreszcie grupa reprezentowana przez posła Reicha wypowiedziała się za wolnością handlu dla sklepów spożywczych i budek z wodą sodową.

Przedstawiciele kupiectwa polskiego wypowiedzieli się za 12-godzinnym dniem handlu i przeciw zróżniczkowaniu kupiectwa i przywilejom. Przedstawiciele pracowników wypowiedzieli się oczywiście przeciwko żądaniom wszystkich grup, powołując się na organizację pracy w przedsiębiorstwach Forda, gdzie obowiązuje tylko 5-dniowy tydzień pracy, bez sobót i niedziel.

W sprawie drugiego punktu dziennego porządku tj. spoczynku niedzielnego, zabrał głos przedstawiciel kupiectwa żydowskiego pos. Wiślicki, który wskazał na to że specjalnie przymus spoczynku niedzielnego wywołuje cały szereg niedomagań w funkcjonowaniu handlu, a rezultatem tego jest znaczne zmniejszenie się ruchu konsumcyjnego w kraju. Chłop przyjeżdża ze wsi w niedzielę do miasta, zastaje wszystkie sklepu zamknięte, a szynki otwarte. Niedzielę należy traktować jako dzień odpoczynku. Nikt nie ma nic przeciwko temu, aby sklepy były zamknięte podczas nabożeństw. Mowca domaga się jednak, by pozwolono otwierać sklepy między 1-szą a 4-tą popołudniu.

Pos. Reich wskazuje na to, że samo zwołanie konferencji dowodzi, że sprawa spoczynku niedzielnego nie jest uporządkowana i że w decydowaniu o tej sprawie powinno się przedewszystkiem rozpatrzeć względy gospodarcze wyznaniowe i społeczne. Pos. Reich wskazuje dalej na to, że wydajność pracy znacznie w Polsce spadła. Swegoc zasu b. ministrowie Skrzyński i Wł. Grabski oświadczyli, że sprawę spoczynkun iedzielnego należy raz uregulować. P. Grabski oświadczył, że sam jest przeciw przymusowi spoczynku niedzielnego i że należy w tej sprawie porozumieć się z PPS, a to dla ułatwienia mu uregulowania sprawy.

Następnie przemawiał przedstawiciel pracowników który wypowiedział się przeciwko zniesieniu przymusu spoczynku niedzielnego. Charakterystycznem jest, żet akże przedstawiciel Bundu również wypowiedział się przeciw zniesieniu przymusu spoczynku niedzielnego. W tym samym duchu przemawiali także przedstawiciele kupiectwa polskiego, oczywiście ze względów konkurencyjnych.

Konferencje marsz. Piłsudskiego w Wilnie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wilno. 27 11 (R) Marszałek Piłsudski przyjął dzisiaj ministra sprawiedliwości Meysztowicza, dyrektora departamentu politycznego przy ministerstwie spraw wewn. p. Switalskiego, naczelnika wydziału bezpieczeństwa województwa nowogrodzkiego i wileńskiego, inspektora armji, oraz bawiącego w Wilnie posła polskiego w Rydze Łukaszewicza, z którym odbył dłuższą konferencję. W późnych godzinach wieczornych p. marszałek odbył jeszcze konferencję z generałem Burkhard-Bukackim. W dniu dzisiejszym prawdopodobnie marszałek Piłsudski opuści Wilno i wróci do Warszawy. ———

* * *

Warszawa, 27. 11 Sin. Jak się dowiaduję w związku zpodróżą marszałka Piłsudskiego do Wilna celem porozumienia się z przedstawicielami mniejszościs łowiańskich, zamierza marsz. Piłsudski w najbliższych dniach wyjechać na Wołyń.

Szczegóły wczorajszego posiedzenia komisji budżetowej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 11 (Sin) Na wczorajszem nocnem posiedzeniu komisji budżetowej minister pracy Jurkiewicz odpowiedział na różne zarzuty postawione w toku dyskusji. Między innemi odowiedział także posłowi Schipperowi, że w dziale emigracji, opieki społecznej i w państwowych urzędach pośrednictwa pracy nie będą czynione żadne różnice wyznaniowe ani narodowościowe. Charakterystycznem jednak jest, że w sprawie spoczynku niedzielnego, który również poruszył pos. Schipper, p. minister Jurkiewicz nie wypowiedział się.

Rady gminne nie mogą uchwalać protestów przeciwko starostom

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 11 (Sin) Ministerstwo spraw wewn., rozpatrując votum nieufności wyrażone przez pewną radę gminną staroście odnośnego powiatu, stwierdziło, że żadna rada gminna nie ma prawa uchwalania jakichś protestów czy życzeń dotyczących urzędników powiatowych. — — — —

Dekret o państwowem pośrednictwie pracy w przemyśle

Warszawa, 27 11 Sin. Ministerstwo pracy i opieki społecznej opracowuje projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o obowiązku państwowego pośrednictwa pracy w przemyśle. Rozporządzenie to ma obowiązywać tylko w większych ośrodkach przemysłowych a ma na celu uzyskanie zajęcia dla bezrobotnych

Ani Moskwa ani Rzym
nie może być wzorem dla Polski

P. Roman Dmowski każe wybierać między Moskwą a Rzymem: Moskwa — powiada — to metoda rządów, opartych na samowoli i gwałcie. Rzym — to triumf i poszanowanie prawa.

Odpowiada na to w „Kurjerze Czerwonym" znakomity publicysta polski, p. W. Rzymowski:

„Istotną treścią bolszewizmu jest właśnie to, co stanowi również istotę faszyzmu; najokrutniejsze, krwawe zaprzeczenie swobód obywatelskich.

I Moskwa i Rzym zatknęły topór przemocy na posterunku władzy.

I Moskwa i Rzym wtłoczyły sumienie obywatela pod kaganiec policji.

Cóż, że jedni czynią to w imię takich haseł, drudzy — w imię innych haseł: i ci i tamci czynią to z powodzeniem.

I tu i tam rozlega się jęk dławionej indywidualności ludzkiej.

I bolszewizm i faszyzm przekreśla to, co jest jedyną treścią i zarazem najpotężniejszą dźwignią naszego pochodu dziejowego: przekreśla wolnego człowieka.

Polska nie poto odzyskała niepodległość, aby stać się dozorcą więziennym własnych obywateli. I nie to jest wadą naszej Rzeczypospolitej, że jest w niej za dużo wolności, ale to, że wolność dotychczas nie jest powszechna, nie jest równa dla wszystkich, nie jest sprawiedliwie rozdzielona od góry do dołu; i często, aż nazbyt często bywa tylko swobodą wegetowania w nędzy i ciemnocie.

Utrwalenie wolności, a zarazem zapewnienie każdemu człowiekowi pracy słusznego udziału w dobrach i zdobyczach kultury: oto nasz program.

Ani program Rzymu, ani program Moskwy ale program demokracji europejskiej, stającej się zwolna powszechną demokracją pracy".

P. Dmowski usiłuje ratować endecję

„Głos Prawdy" podaje, że p. Dmowski w celu ratowania endecji, której wpływy w sferach ziemiaństwa i przemysłu coraz bardziej nikną, zwołuje do Poznania na 4-go grudnia br. zjazd przedstawicieli ziemiaństwa, przemysłu i inteligencji, aby przedstawić plany nowej taktyki dla powstrzymania zupełnej ruiny t. zw. obozu narodowego.

Czy p. Dmowski uratuje endecję?

„Głos Prawdy" pisze: „Nastrój klęski w tym obozie nie da się ukryć. Rzeczywistość wykazuje dziury na sztandarze a tych nie można zasłonić już haftem pięknych słów, któremi endecja tak długo zamydlała oczy wyznawców różnobarwnym kolorem banknotów. Poznano się na niej, poznali się oni sami i „reparacja" już nie pomoże".

Claude Farrere o Żydach i życiu żydowskiem we Francji

Znakomity pisarz francuski, który dziś wygłosi w Krakowie odczyt n. t. „Kobieta wczoraj — dziś — jutro", miał w Warszawie rozmowę z przedstawicielem „Naszego Przeglądu".

Zapytaliśmy przedewszystkiem wybitnego pisarza francuskiego, czy pracuje obecnie nad nowym utworem.

— Pracuję bardzo intensywnie — odpowiedział Farrere, głosem pełnym energji.

— Niech pana nie wprowadzają w błąd moje siwe włosy... Pracuję kilkanaście godzin dziennie. W lutym ukaże się tom nowel pod tytułem „100 millions d'or". Nowele te osnute są przeważnie na tle wydarzeń wojennych. Pozatem pracuję nad większem dziełem, o tem jednak nie będę jeszcze mówił...

Zaczęliśmy rozmawiać o literaturze polskiej zapytaliśmy również p. Farrera, czy słyszał coś o literaturze żydowskiej.

— Znam tylko niektóre dzieła z przekładów, niestety zbyt mało tłumaczono utworów żydowskich na język francuski. Przyznać jednak muszę, że niektóre dzieła z literatury żydowskiej są wielce interesujące... Słyszałem wiele o Aszu, Perecu, Opatoszu... Mam wiele bardzo przyjaciół żydów, którzy informowali mnie o żydowskim ruchu literackim.

— A czy wiadomo Panu, że i jego dzieła są tłumaczone na język żydowski?

— Nic o tem nie wiedziałem... Ale ciekawe na jaki język żydowski tłumaczono moje utwory, czy na „hebreu", czy też na „yidish"?

Jak widać więc, znakomity pisarz francuski poinformowany jest o naszej dwujęzyczności.

— Czem tłumaczy się — zapytaliśmy — ogromne zainteresowanie społeczeństwa francuskiego literaturą sztuką, malarstwem i innemi objawami życia żydowskiego we Francji?

— Społeczeństwo francuskie interesuje się wszystkiem, co przedstawia jakąkolwiek wartość kulturalną, zupełnie więc zrozumiałe, że zainteresowało się również życiem żydów, którzy ostatnio dość licznie przybywają do Francji... Żydzi ci stworzyli pewien ruch kulturalny, który musiał zwrócić uwagę sfer intelektualnych Francji, obserwujących z zaciekawieniem wszelkie przejawy życia kulturalnego poszczególnych narodów, mieszkających we Francji. Tem się też tłumaczy, że cały szereg pisarzy francuskich, jak Pierre Benoit, Lacretelle, Reni i inni studjują życie żydów.

Zarówno literatura, jak i sztuka żydowska,

„Akropolis" na scenie teatru krakowskiego

Męczą się psychoanalitycy z prof. Z. Freudem na czele nad wytłumaczeniem genezy snów. Odrzućmy jednak erotyczne podłoże koncepcji psychoanalityków, a pozostanie sen, jako najgłębsza prawda życia.

„Akropolis" jest snem genjalnego poety, dotychczas przez żadnego psychoanalityka nie poddanym analizie. Jakżeby się cieszyli prof. Freud i wierny jego uczeń Dr. Rank, autor dzieła o artyście, gdyby im przetłumaczono „Akropolis", gdyby mogli wniknąć w podziemne korytarze twórczości Wyspiańskiego.

* * *

Ale — odrzućmy arabeski psychoanalizy, chociaż tak bardzo pociąga nas jej metoda na świetlania wielce zawiłych problemów. Czy można jednak zupełnie się wyrzec psycho-analizy? Poddajmy się więc jej hypnozie i — idźmy dalej.

O to w noc Zmartwychstania zstępują posągi ze swych cokołów. Aniołowie wyrzucają we wszechświat potężny krzyk miłosnej tęsknoty. Parka za parką chroni się w cienie katedry, w miłosnym splecieni uścisku, nawet Czas przecina kosą zamknięte podwoje, bo nęci i woła tajemne, niezbadane życie...

Miłość — najprawdziwsza prawda życia, najgłębsza, najistotniejsza jego treść.

Sen kapryśną, przewiewną, wiotką przepływa falą, sen o miłości, tęsknota za miłością, modlitwa o miłość...

* * *

Ginie jednak ten sen o miłości, bo poeta nie należy do siebie, bo na swoją tęsknotę ciężkie nałożył okowy twardego musu, kategorycznego imperatywu bohaterstwu.

I oto na falach snu wypływa — Hektor, syn Priamowy.

„Iść muszę kędy sztandar mój,
Kędy proporzec załopoce,
Przeznaczeń wicher go podrywa;
Tam wiem, że Bóg Hektora wzywa,
Bym szedł i walcząc przetrwał moce."

Stary, życiem sterany, zmęczony jego rodzic, król Priamus, wie, że Hektor „mieczem walczy, od miecza zginie", wie o tem i Hektor, nic go jednak nie zatrzyma, bo za rękę go wiedzie — dusza. Napróżno, Andromacho, łzy lejesz, bo Hektora wola śmierć... Są bowiem w życiu Parysowie, idący z Heleną od łoża do łoża, przez wszystkich kochani, do miłości stworzeni, a i są Hektorowie, którzy na udeptanej legną ziemi, własną brocząc krwią, w strasznej samoudręce się pytając, czy dla Parysów mają własne ważyć siły...

Sen kapryśną, przewiewną, wiotką przepływa falą, sen o bohaterstwie wbrew sobie samemu zabijającem miłość...

Sen o miłości, konającej pod ciężkim, bezlitosnym biczem bohaterstwa...

* * *

I znowu ten sam problem w innej wypływa postaci w „historia Jacobi", Ezaw i Jakób.

Pierwszy bezwzględnie szczęśliwszy, bo unika błogosławieństwa przeznaczenia. Szczęśliwi są ludzie, którzy uniknąć potrafią spojrzenia Meduzy. Ezawowi Jakób wykradł błogosławieństwo i wziął na siebie straszliwe brzemię przeznaczenia. Nie zdaje sobie z początku sprawy z tego, pracuje o Rachelę, którą kochał, ale już tu mści się na nim tragiczny los, bo zamiast Racheli podsuwa mu Lię... Potem dopiero życie objawia mu najokrutniejszą prawdę. Jakób walczy z aniołem o wolność człowieka.

„Nie igraj z człowieka wiarą.
W bolu ją znaj żyjącą,
Chociaż powalisz i zmożesz,
Zaryjesz do ziemi kolanem,
Z gleby powstanie kwitnąca,
I poznasz, kto ziemi panem,
Na czyjem najemstwie stoję."

A anioł objawia Jakóbowi:

„Przez wieki pójdziesz walczący,
Jakoś się zmagał ze mną,
W bólu na byt nieśmiertelny".

Daremne to zmaganie z losem, bo:

odkryły Francuzom świat im zupełnie nieznany, i nowy — tem się tłumaczy ogromne zainteresowanie społeczeństwa francuskiego kulturalnym ruchem wśród Żydów.

— Czy Żydzi wywierają duży wpływ na życie kulturalne Francji?

Trudno byłoby mi na to odpowiedzieć. Każdy, kto daje coś oryginalnego, coś co pochodzi z własnej jaźni i przedstawia walor kulturalny lub artystyczny, przyjmowany jest przez nas chętnie — i nikt go wówczas nie pyta o pochodzenie i o narodowość. W tych sprawach nie znamy żadnych uprzedzeń... Tu rozstrzyga tylko talent.

Lista Nr. 20

Funduszu Łańcuchowego

na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

(Datki składać należy na konto PKO 406.365).

I. J. Bandet składa 200 zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Emanuela Eichhorna, Dawida Schreibera, Majera Erteschika.

II. Samuel Zins z Tarnowa składa 50 Zł.

III. Dr. A Trammer z Tarnowa składa 50 Zł.

IV. Artur Wohl składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: M. M. Żmigroda.

V. Zygfryd Rubinstein składa 50 Zł.

VI. Dr. Karol Lustbader składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra Ignacego Lewittera, 2) Dra Izydora Mindera, 3) Dra Józefa Armera, 4) Dra Benjamina Steinberga, 5) Dra Gabrjela Gottlieba, 6) Mra Lewkowicza, 7) Kalmana Liebeskinda, 8) Dra Stanisława Goldmanna, 9) Dra Wilhelma Kohanego.

VII. Herman Hirsch składa 30 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Izydora Lindenbauma, 2) Leopolda Bertla, 3) Wiktora Somera.

VIII. Firma „Optima" składa 50 Zł.

IX. Henryk Tislowitz składa 50 Zł.

X. Dyr. Maksymiljan Greif składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra Teodora Ringelheima, 2) Inż. Zygmunta Allerhanda, 3) Dra Henryka Schanzera, 4) Dra Leona Mirtenbauma, 5) Dra Leopolda Suessera, 6) Dra Zygmunta Fendlera, 7) Samuela Lipschütza, 8) Dra Norberta Salpetera.

XI. Paweł Aleksandrowicz składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Jakóba Katznera, 2) Dra Erwina Aleksandrowicza w Gorlicach, 3) Barucha Walda, 4) Leona Walda, 5) Mr. Romana Immerglücka.

XII. Ferdynand Weindling składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dolka Schenkera, 2) Dra Art. Schenkera, 3) Dyr. Romana Grünhuta w Bielsku, 4) Wilhelma Stahra, 5) Szymona Pinkusfelda, 6) Henryka Margulitesa, 7) Inż. Romana Weindlinga, 8) Józefa Wechslera, 9) Moritza Grünberga we Wiedniu.

XIII. Dr. Arnold Jassem składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Adw. Dra Ferbera, 2) Adw. Dra Bergnera, 3) Ignace go Grossa, 4) Ludwika Aksmanna, 5) Gustawa Kremlera 6) Ignacego Gelbera, 7) Ignacego Randa, 8) Jakóba Billiga, 9) Salomona Uebersfelda, 10) Mendla Abrahamera.

XIV. S. Bornstein składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Edwarda Neufelda, 2) Abrahama Monderera, 3) Firmę Bondy i Ska.

XV. Dr. Emil Wasserlauf składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty Dawida Lenderera w Olkuszu.

XVI. Dr. Wilhelm Berkelhammer składa 25 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra M. Spiegla, 2) inż. Józefa Kriegera, 3) Dra Jezajasza Feiga w Tarnowie, 4) Dra Emila Merza w Tarnowie.

„i w twoim rozpoznawasz ludzie
twój trud i oręż daremny."

Jakże bliski jest Wyspiański żydowskiemu poecie Ryszardowi Beer-Hoffmanowi który w swym „Śnie Jakóba" prawie, że analogicznie ujął tragizm człowieka",
Jakób i Ezaw.
Dwaj ludzie, dwa światy...

* * *

Kończy się ten sen próbą przezwyciężenia imanentnie w życiu ludzkiem tkwiącego tragizmu.

Ucieka Noc przed zwycięską Aurorą, która słońce nowego rozpala Boga. Zjawia się Chrystus-Apollo.

Przezwyciężenie ponurej rzeczywistości chrześcijaństwa promienną wizją greckiego Apolla. We śnie pogodzenie Chrystusa z Apollem możliwe, bo sen wiotką, przewiewną, kapryśną płynie falą...

Życie jednak jest nieubłagane. Po Akropolis następuje „Skałka", najsilniejszy w polskiem piśmiennictwie manifest odwiecznego tragizmu ludzkiej doli.

„Jeden jest prawdy wieczny bieg,
Że nie masz życia krom przez grzech.
Jeden jest życia wieczny los,
Wzajemnych zbrodni ważyć cios."

M. Kaufer.

Z teatru, literatury i sztuki

— **Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** Dziś w niedzielę o godz. 4'30 wyborna komedja Juszkiewicza „200.000" (Szczęście Sonkina) po cenach zniżonych. Wieczorem o godz. 8-mej po raz ósmy „Moszkele Chazer", który cieszy się u publiczności niesłabnącem powodzeniem. Wtorkowa nowa Rewja Artystyczna ze zupełnie nowym programem, obfitującym w bogactwo pieśni ludowych, skech'ów, humorystycznych scen i aktualjów jest już zupełnie przygotowany w pomysłowej efektownej inscenizacji reżysera p. Jonasa Turkowa. Przygotowania do „Hinkemana" w pełnym toku.

* * *

Dzisiejsze przedstawienie popołudniowe, na którem odegrane będzie „Szczęście Sonkina" rozpocznie się ze względu na pogrzeb błp. Róży Rockowej o jedną godzinę później niż zapowiedziano w afiszach tj. o godz. 4'30 popoł.

Czysty dochód przeznacza Dyrekcja teatru na fundusz imienia Róży Rockowej.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Jutro wieczór premjera „Akropolis" Stanisława Wyspiańskiego. W rolach główných ukażą się pp.: Kłońska (Niewiasta z pomnika Ankwicza, Andromacha, Noc), Hałacińska (Kasandra), Kosmowska (Hekuba), Barwińska (Helena) Zalewska (Rebeka), Drabikówna (Rachela), Granowska (Aurora), pp. Nowakowski (Harfiarz), Milski (Amor), Surzyński (Hektor), Szymborski (Priam), Sawan (Parys), Jednowski (Izaak), Kulakowski (Ezaw), Socha (Jakób), Wybrański (Laban) i inni. W dniu premjery ukaże się zamiast afisza wytwornie pod względem typograficznym wydany program z bogatym tekstem literackim i ilustracyjnym. Wobec powagi tego widowiska, Dyrekcja uprasza uczestników o bezwzględne punktualne przybycie, gdyż po rozpoczęciu przedstawienia drzwi widowni będą bezwarunkowo zamknięte.

— **CLAUDE FARRERE,** znakomity powieściopisarz francuski, wygłosi dziś tj. w niedzielę, 28 bm. w Starym Teatrze odczyt na temat: „Kobieta wczoraj — dziś — jutro", który w Warszawie odbył się przy szczelnie wypełnionej sali Filharmonji. Pozostałe bilety do nabycia od godz. 10—1 i od 5 popoł. przy kasie Starego Teatru.

— **KONCERT OLGI MARTUSIEWICZ** znanej pianistki, która w ubiegłym miesiącu koncertowała w Wiedniu z wielkiem powodzeniem, odbędzie się we środę 1 grudnia w sali Starego Teatru. Bilety są już do nabycia u J. Lipskiego, (Sławkowska 8).

—o-§-o—

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI (Bocheńska 7)
(pocz. o godz. 8 wiecz.)

Niedziela: 4 30 pop. „200.000" (Szczęście Sonkina); wiecz. „Moszkele Chazer".
Poniedziałek: Teatr zamknięty.
Wtorek: „III. Rewja artystyczna" z nowym programem.

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Niedziela: pop. „Cały dzień bez kłamstwa"; wiecz. „Książę Niezłomny".
Poniedziałek: „Akropolis" (premjera).

TEATR POPULARNY „NOWOSCI".
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Niedziela: pop. „Taniec szczęścia"; wiecz. „Cnotliwy Baldwin".
Poniedziałek: „Orłow".

Kronika literacka

NOWY POEMAT I. LAMDANA. W wydawnictwie „Hejdim" w Tel Awiwie wyszedł ostatnio nowy poemat Jicchaka Lamdana pt. „Masada". Poemat zawiera 6 ksiąg: 1) Uciekinier, 2) Na mury, 3) Nocne pochodnie, 4) Za obozem, 5) Kiedy gasną ogniska, 6) Przedwcześnie.

KLASYCZNA KSIĄŻKA Z. JAWECA, znanego działacza mizrachistycznego, „Sichot mini kedem" (zbiór legend biblijnych), która wyszła przed 40 laty i należała do najlepszych wydawnictw dla młodzieży, ukaże się obecnie w nowem wydaniu w Londynie, z uzupełnieniami dokonanemi na podstawie rękopisów pozostałych po zmarłym pisarzu.

Z POWODU PIERWSZEJ ROCZNICY śmierci Salomona Schillera wydaje R. Binjamin zbiór jego pism. Dotąd ukazał się pierwszy tom.

Nadesłane książki i czasopisma

NORBERT IGLOWSKI: Ruina. — Powieść. — Kraków 1927. Księg. Jagiell. ul. Wiślna 3.

BRONISŁAWA BOBROWSKA: Słoneczne wakacje. — Kraków 1926. — Skład gł. Gebethner i Wolff.

„SZTUKI PIĘKNE". Numer 2-gi (3-go Rocznika) za Listopad 1926 r. ukazał się już w handlu. Treść numeru: 1) Louis Dawid — napisał Wacław Husarski. 2) Kazimierz Sichulski — napisał Mieczysław Treter. 3) Św. Franciszek z Assyżu i jego wpływ na sztukę — napisał Alfred Lauterbach. 4) Kronika artystyczna. Numer zdobią: 26 ilustracyj w tekście i 1 rotograwjura z kartonu K. Sichulskiego „Matka Boska Zielna". Cena egzemplarza 5 zł., prenumerata kwartalna 14 zł.

Do nabycia we wszyskich księgarniach i w Administracji „Sztuk Pięknych" Kraków, Wolska 19.

—o-§-o—

Muzyka luksusem?

—oSo—

— **WIECZÓR LITERACKI** („Kestel-„unwend") odbędzie się dzisiaj w lokalu **„Bnej Sjon"**, Zielona 17, ofic. I. p. z udziałem I. Sterna, Dra Steina, Mgra Salpetera inż. Löwentseina, M. Korzennika. Początek o godz. 7'30 wiecz.

Program stacyj broadcastingowych

Niedziela, 28 listopada

Warszawa (400 m) 14'15—14'40 Odczyt pt. „Królowa rodu pszczelnego". 15—17 Retransmisja koncertu z Filharmonji Warszawskiej. 17'30—18'55 Koncert. 19—19'25 Odczyt o Polsce w rozwoju dziejowym. 19'30—19'55 Odczyt: „Aspazja". 19'55—20'05 Rozmaitości nad program. **Wiedeń** (517.2, 577 m) 11 Wied. Orkiestra Symfoniczna. 16 Koncert. 18'10 Koncert kameralny. **Berlin** (483, 566 m) 16'30 Koncert 21'15 Koncert. 22'30—24'30 Muzyka do tańca. **Medjolan** (315.8 m) 21 Koncert. 23—23'30 Jazzband. **Budapeszt** (55.6 m) 16'45 Muzyka lekka i taneczna. 20 Koncert. Następnie jazzband.

REPERTUAR KIN KRAKOWSKICH

BAGATELA: „Niedźwiedzie gody".
NOWOŚCI: „Kobiety i ich namiętności" (Fern Andra i hr. Agnes Esterhazy).
PROMIEŃ: „Kraj tysiąca radości".
REDUTA: „W kanałach Paryża" i komedja „Frywający samochód".
SZTUKA: „Faust".
UCIECHA: „Wenus z Ameryki".
KINO MUZEUM: 1) „Zwierzęta jak ludzie" 2) „Mąż panem domu" komedja.

Przegląd gospodarczy

Nowe przepisy dewizowe

Ministerjum Skarbu opracowuje projekt zmiany przepisów dewizowych. Projekt ten, wzorowany na przepisach czeskich, ma głównie na celu uchwycenie dewiz, pochodzących z eksportu. Wspomniany projekt polega na tem, iż eksporterzy obowiązani będą realizować walutę eksportową wyłącznie w Banku Polskim.

Tym sposobem instytucja emisyjna, posiadając w pewnym stopniu monopol dewizowy, będzie w możności utrzymać kurs złotego na odpowiednim poziomie.

W związku z końcem strajku angielskiego eksport węgla z Polski słabnie. Wobec wzrostu zapotrzebowania w kraju oraz ceny szmelcu i koksu huty nasze działalność swą eksportową ograniczają. Znacznych więc wpływów dewiz z eksportu żelaza spodziewać się nie należy.

Dalsze inwestycje kapitałów zagranicznych w Polsce

„Sosnowiecka Fabryka Rur (Forger et Tubes de Sosnowice) zwołuje nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonarjuszów na którem ma być uchwalone powiększenie kapitału akcyjnego towarzystwa.

Jak podaje „Tyg. Handl.", sumy, osiągnięte z nowej emisji, mają być użyte na zakup kopalń i innych objektów przemysłowych polskich, przeznaczonych do dopełnienia całości organizacji towarzystwa.

Z drugiej strony, grupa finansistów holenderskich na której czele stoi przemysłowiec Pennock, i która posiada już cukrownie Janikowo, Pakość i Tuczno w Poznańskim, prowadzi rokowania o nabycie trzech dalszych cukrowni w b. zaborze pruskim.

—o-§-o—

ZATARG W PRZEMYŚLE WŁÓKIENNICZYM W BIELSKU. W Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej rozważana jest sprawa zatargu między robotnikami i przemysłowcami w Bielsku na tle żądania podwyżki płac zarobkowych. Według wszelkiego prawdopodobieństwa pertraktacje dla zlikwidowania zatargu przeniesione zostaną do Warszawy. Na razie pracodawcy kategorycznie odrzucają żądania robotników jako znacznie wygórowane. Ministerstwo Pracy zamierza zaproponować obydwu stronom kompromis.

Z RYNKU JAJCZARSKIEGO W WARSZAWIE. Jak zwykle przed końcem miesiąca obrót na rynku jajczarskim jest minimalny, zwiększy się prawdopodobnie po pierwszym tj. po otrzymaniu pensji przez rzesze pracujące. Ceny utrzymały się w wysokości: 290 zł. za skrzynię jaj świeżych i 250 zł. wapniaków. Wywóz jaj świeżych zamarł niemal całkowicie, eksport wapniaków również nie kalkuluje się, gdyż Niemcy i Anglja mają tańszy towar z innych państw eksportujących.

Z WARSZAWSKIEGO RYNKU ZBOŻOWEGO. Onegdaj 26 bm. zarówno na giełdzie zbożowo-towarowej, jak i w obrotach pozagiełdowych utrzymała się na żyto tendencja zniżkowa przy znacznej podaży. Żyto sprzedawano już w niektórych tranzakcjach poniżej 40 zł. za kwintal franco Warszawa. Jest to już cena nieco niższa od cen światowych, tak, że dalsza zniżka wywoła niewątpliwie ruch wywozowy, który może być zahamowany jedynie projektowanym zakazem wywozu zboża. Na rynku wewnętrznych obroty są niewielkie ze względu na zniżkowe tendencje.

REZERWY ZBOŻOWE. Ministerstwo spraw wewnętrznych wysłało dwóch delegatów do Krakowa i Zagłębia krakowskiego celem zbadania sprawy utworzenia rezerw zbożowych dla związków komunalnych.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ O BADANIU KOSZTÓW PRODUKCJI ukaże się w dniach najbliższych.

PAŃSTWOWA RADA SPIRYTUSOWA na onegdajszem posiedzeniu wypowiedziała się jednomyślnie za wprowadzeniem monopolu eksportowego dla spirytusu.

PŁACIĆ PODATKI! Ministerstwo skarbu rozesłało do wszystkich izb skarbowych okólnik, domagający się, aby bezwzględnie ściągnięto do końca br. zaległe podatki, gruntowy i dochodowy.

O ZNIŻKĘ CEN ŻYTA. Rada ministrów utworzyła specjalną komisję, złożoną z ministrów rolnictwa komunikacji i robót publicznych celem obmyślenia środków, zmierzających do potanienia żyta na rynku wewnętrznym.

W SPRAWIE CIĄGŁEGO RUCHU W MŁYNACH. Wobec tego że nie ogłoszono jeszcze zostało rozporządzenie o zaliczeniu młynów do zakładów przemysłowych o ciągłym ruchu wykonywanie pracy w młynach na trzy zmiany może mieć miejsce jedynie na podstawie indywidualnych zezwoleń Ministerstwa Pracy dla poszczególnych młynów.

PRZEMYSŁ POLSKI W ROSJI. Białostocka fabryka włókiennicza Tryllinga uzyskała swego czasu koncesję na eksploatację fabryk sukna „Spartak" pod Moskwą. Firma białostocka otrzymała tę koncesję — jak się okazuje — na lat piętnaście, za opłatą roczną 20 tysięcy rubli w złocie i z obowiązkiem instalacji urządzeń za 80,000 rubli. Prócz tego firma Tryllinga zobowiązała się, że produkcja sukna osiągnie po dwóch latach 200,000 metrów rocznie.

UPADŁOŚCI FIRM NIEMIECKICH. W biurze Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie wglądnąć mogą zainteresowane przedsiębiorstwa w zestawienie upadłości i nadzorów sądowych firm niemieckich zgłoszonych w październiku br.

Informator gospodarczy

KUPIEC Z TARNOWA: Należy zwrócić się do konsulatu niemieckiego w Krakowie ul. Warszawska, podać gdzie, w jakiej wysokości z jakiego tytułu uiszcza Pan podatki.

WDZIĘCZNY CZYTELNIK: 1) Podwyżkę czynszów od mieszkań jednopokojowych złożonych z pokoju i kuchni, lub samego tylko pokoju, bądź samej kuchni zawieszono na czas od 1. IV. 1926 do 31. XII 1926. 2) W wypadku przez Pana opisanym zalega lokator z zapłatą dwóch po sobie następujących rat. Okoliczność że są to raty roczne nie przeszkadza natychmiastowemu wniesieniu wypowiedzenia. Skarga o zapłatę czynszu wzgl. termin doręczenia na kazu zapłaty na zaległą kwotę są w tym wypadku bez znaczenia. 3) Tow. asek. „Piast", Kraków, św. Anny 9.

SJONISTA: 1) Kredytu udziela Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny. Podanie należy skierować do starostwa, gdzie Pana pouczą o bliższych warunkach uzyskania pożyczki na cele odbudowy. Sprawa powyższa, jakoteż sprawa przydziału drzewa na ten cel uregulowane są osobną ustawą i kilku rozporządzeniami. 2) Adres „Jointu" Warszawa Przechodnia 5 m. 9.

PODATNIK: O kategorji świadectwa przemysłowego decydują znamiona, które Pan poda w deklaracji. Kasa Skarbowa winna Panu wydać patent tej kategorji jakiej Pan żąda, a jeżeli wzbrania się to uczynić, to proszę przesłać deklarację i przypadającą należytość pocztą.

Społeczeństwo żydowskie wobec sprawy Schwarzbarta

Schwarzbart jest ofiarą pogromów.

Przed kilku dniami odbył się w Londynie w gmachu Pavillon-Theatre tłumny wiec żydowski w sprawie Schwarzbarta i pogromów na Ukrainie.

W zagajeniu oświadczył **Dr Gaster** m. in.: Zdarzyło się, że jeden z braci naszych sam własnoręcznie sprawiedliwość wymierzył. Czyn ten nie ma nic wspólnego z nami. Stanowczo i śmiało zadeklarować jednak winniśmy, że nie pozwolimy zatrzeć bezeceństw ukraińskich. Wspominamy wszystkie te okropne czyny, gdyż pragniemy obudzić sumienie narodów świata. Niechaj wiedzą, gdzie są winowajcy, niechaj będzie to ostrzeżenie na przyszłość.

Drugi mowca sędziwy **Włodzimierz Tomkin** powiedział:

„Strzał, jaki się rozległ, nie jest wcale sprawą narodową, ale dał on możność poruszyć sprawę narodową.

Żydzi nie zamierzają pozbawić wolności narodu ukraińskiego. Niechaj wiedzą oni że wolności nie zdobywa się kosztem niewinnie przelanej krwi.

Mowca kończy następującemi słowami: Stoi przed wami starzec, znajdujący się u progu grobu. W takiej chwili pragnie się być szczerym i oto z głębi świadomości swej powiadam że na Petlurze ciąży wina za ruinę żydowską na Ukrainie.

Po p. Tiomkinie zabrał głos red. **Morris Meyer,** który również położył nacisk na to, że zebranie **nie ma na celu** usprawiedliwienie **Schwarzbarta,** lecz potępienie mosawych morderstw Żydów na Ukrainie. **Nikt nie uważa Schwarzbarta za bohatera; jest on sam ofiarą pogromów,** podczas których padli jego właśni bracia i krewni.

W końcu w imieniu organizującego wiec Komitetu p. Pilczyk oświadcza, że Komitet ma na celu zaznajomienie opinji publicznej w Anglji z tem co zaszło. Mówca wzywa o udzielenie Komitetowi moralnej i finansowej pomocy. poczem przyjęta została następująca

REZOLUCJA:

Wiec żydowski, będąc przeciwny wszelkim aktom gwałtu, gdyż jest to obce podstawowym zasadom żydostwa, wyraża przekonanie, że Petlura był głównym winowajcą okropnych pogromów na Ukrainie w latach 1918 i 1920, w czasie których padło 100 tysięcy ofiar żydowskich w zabitych, wymordowanych i zbeszczeszczonych. Pogromy te dokonane zostały przez armję pod dowództwem Petlury z bezpośrednim udziałem jego atamanów i generalnego sztabu.

Wybory do Rady miejskiej Tel Awiwu obroczone

Z Tel Awiwu donoszą: Waad Leumi rozpoczął akcję celem zażegnania konfliktu między właścicielami nieruchomości a robotnikami w radzie miejskiej. Na życzenie Waad Leumi odroczono wybory do rady gminnej na niedzielę 5 grudnia br.

Dyskusja nad utworzeniem „republiki żydowskiej“ w Rosji

Z licznych przemówień, wygłoszonych na konferencji „Ozet“ w Moskwie warto przytoczyć jeszcze następujące szczegóły. Larin stwierdził. że w kolonjach żydowskich przeważa gospodarstwo zbożowe i że fakt ten może mieć niekorzystne skutki dla osadników żydowskich, gdyż gospodarstwo zbożowe jest mało intratne. P. Larin zaznaczył, że „Ozet“ nie powinna zajmować się propagandą komunistyczną czy też antyreligijną, lecz jedynie współdziałaniem przy osiedlaniu mas żydowskich na roli. (P. Larin widocznie jest zdania, że Jewsekcja i tak robi swoje — Red.) Uroczyście oświadczył p. Larin, że **kolonizacji żydowskiej w Rosji nie należy uważać za ruch, skierowany przeciw sjonizmowi.** Jeśli atoli, groził p. Larin, organizacja sjonistyczna wystąpi przeciw kolonizacji krymskiej, to będzie to zdradą spauperyzowanych mas żydowskich, zdradą zabójczą dla sjonizmu. Wielką sensację wywołało przemówienie jednego z przywódców „Jewsekcji“. **Mereżyna,** który również zaznaczył. że kolonizacja żydowska w Rosji nie jest wymierzona przeciw sjonistom. (To usprawiedliwianie się przywódców kolonizacji żydowskiej w Rosji jest bardzo charakterystyczne. Chcą oni widocznie zatrzec przykre wrażenie, jakie wywarła na członkach „Ozetu“ wśród których są i sjoniści, antysjonistyczna mowa Kalinina. — Red.).

W związku z dyskusją w sprawie utworzenia „republiki żydowskiej“ warto zaznaczyć, że za utwo-[illegible] republiki opowiedzieli się delegaci bezpartyjni. Przeciwstawili się temu komuniści. Ciekawe było przytem przemówienie **Bragina,** który szczerze stwierdził, że komuniści żydowscy usuwają wszelkie tendencje narodowe z ruchu kolonizacyjnego, podczas gdy „rdzenni“ bolszewicy, jak Cziczerin, Kalinin i Petrowski, pragną utworzyć autonomiczny obszar żydowski. Bragin oświadczył, że republika żydowska winna się stać sztandarem ruchu kolonizacyjnego. W imieniu Jewsekcji przemawiał **Czemeryński,** który zasadniczo nie sprzeciwił się idei republiki żydowskiej, lecz równocześnie przeciwstawił się nacjonalistycznym tendencjom w działalności kolonizacyjnej. **Dr. Jochelman,** przewodniczący londyńskiego Towarzystwa pomocy kolonizacji w Rosji, żądał jasnego określenia pojęcia „terytorjum żydowskie“. Żądaniu p. Jochelmana nie stało się zadość. bo zdaje się nikt nie potrafiłby dokładnie wyjaśnić tego frazesu, powtarzanego co pewien czas przy sposobności konferencyj „Ozetu“.

Obrońca Schwarzbarta nie żąda powołania nowych świadków.

Paryż. (ŻAT.). Jak już donosiliśmy, śledztwo w sprawie Schwarzbarta zostało już ukończone. Oskarżyciel prywatny ze strony pani Petlury domaga się jednak przesłuchania nowych świadków. W związku z tym obrońca Schwarzbarta, adwokat Henri Torres, przesłał dn. 18-go bm. do sędziego śledczego pismo, treści następującej:

„Moi koledzy, pełnomocnicy powodów cywilnych, domagają się przesłuchania nowych świadków. W związku z tem Sz. P. Sędzia zapytuje czy ja również będę prosił w interesie mego klijenta Schwarzbarta o zbadanie nowych świadków. Świadkowie wymienieni przez stronę przeciwną nie mają możności w chwili obecnej, zaprzeczyć odpowiedzialności generała Petlury za pogromy, dokonane na Ukrainie w latach 1918—1921. Przytem osoby. które pan Sędzia przesłuchał na mój wniosek, dostarczyły tyle dowodów obciążających pamięć byłego dyktatora Ukrainy, że uważam dochodzenie za wyczerpane i ze swej strony niepopieram dalszego prowadzenia śledztwa.

Dodaję przytem, że ze względu na jednomyślność świadków, których prosiłem przesłuchać, sądzę, że P. Sędzia nabrał przekonania o uczuciach panujących wśród udręczonej ludności żydowskiej, która uważa generała Petlurę za sprawcę jej cierpień. Nawet świadek powodów cywilnych potwierdził ten powszechny stan duchowy również szczery jak głęboki.

Co do mnie uważam dochodzenie przeprowadzone przez P. Sędziego za wyczerpujące słuszne i precyzyjne i dziękuję Panu Sędziemu za ułatwienia, czynione w toku mej dotychczasowej działalności obrończej śmiem sądzić, że nie nadużyłem życzliwości Pana Sędziego Śledczego“.

———o§o———

NAPADY ARABÓW KOŁO „KOTEL MAARAWI“. Od pewnego czasu powtarzają się wykroczenia przeciwko Żydom modlącym się przy Ścianie Płaczu. Arabowie obrzucają Żydów kamieniami. W okresie od 11 września wykroczenia te miały miejsce 4 razy. toteż rabin naczelny Kuk zgłosił u rządu palestyńskiego protest przeciwko temu i domagał się ochrony dla modlących się przy Ścianie Płaczu Żydów. Obecnie rząd wydał komunikat, że w sprawie tych wykroczeń przeprowadzono dochodzenie i winni zostali surowo ukarani.

W IMIĘ HAŃBIĄCEJ NIESPRAWIEDLIWOŚCI — GOTOWI KREW PRZELEWAĆ... Na wiecu, zwołanym przez związek węgierskiej młodzieży akademickiej w Budapeszcie „Turul“, naczelnik państwa Horthy, wygłosił wielką mowę polityczną. Następnie zabrał głos przywódca węgierskich akademików Margittai, który oświadczył: „Cała młodzież węgierska jest zainteresowana w dalszem trwaniu ustawy o „numerus clausus“, **młodzież węgierska krwią swoją bronić będzie zachowania numerus clausus.**“

O pomoc dla niezamożnych akademików

Odezwa Stow. „Ognisko“ do Obywateli Krakowa

Istniejąca w łonie Stowarzyszenia żydowskich słuchaczy U. J. „Ognisko“ w Krakowie — komisja pośrednictwa pracy ma na zadanie przy pomocy odpowiedniej propagandy wśród szerokich sfer obywatelstwa wyszukiwanie pracy zarobkowej dla niezamożnych akademików. by tym sposobem ulżyć krytycznym warunkom życiowym w jakich przeważna część akademików pędzi byt codzienny i dać im możność swobodnego kontynuowania swych studjów

Wydział S. Ż. S. U. J. „Ognisko“ oraz komisja pośrednictwa pracy zwraca się więc z gorącym apelem do obywatelstwa Krakowa. by o każdej pracy zarobkowej (jak np. pracy biurowej, statystycznej, korepetycjach i tp.) raczyły zawiadomić wyżej wspomnianą komisję, któraby rozdzielała je wśród zdolnych, a najbardziej potrzebujących jej akademików.

Obywatele! Żądamy pracy zarobkowej dla akademika. Jest to Waszym obowiązkiem i jest to w Waszej możności. Przeto zwracamy się jeszcze raz z gorącym do Was apelem, byście w Waszym dobrze zrozumiałym interesie poparli nas w tem przedsięwzięciu, licząc na to że prośba nasza znalazłszy wśród Was głęboki oddźwięk, wyda pomyślne rezultaty.

Biuro komisji pośrednictwa pracy znajduje się w lokalu „Ogniska“ ul. Zielona 7. Godziny urzędowe dla interesentów w poniedziałki i środy od 7—8 wiecz. Pisemne zgłoszenia pod adresem „Ogniska“ dla Komisji pośrednictwa pracy.

Uniwersytety Ludowe przy Organizacji Sjońskiej

Egzekutywa Organizacji sjońskiej na zach. Małopolskę i Śląsk (Referat organizacyjny i młodzieży) komunikuje:

Egzekutywa Org. Sjon. (referat młodzieży) przystąpiła do wzmocnienia i zreorganizowania dotychczas istniejących stowarzyszeń sjońskich, przez wydanie specjalnego poradnika (Igeret), który ujednostajni pracę we wszystkich stowarzyszeniach naszego okręgu. — Poradnik ten obelmuje wszelkie działy pracy stowarzyszeń, a to dział ideologiczno-palestyński, dział kulturalny i dział towarzyski. Podany tam jest bogaty dział literatury do każdej gałęzi. Igeret może służyć jako wytyczna pracy we wszystkich stowarzyszeniach sjońkich. W następnych okólnikach opracowany będzie dokładniejszy plan pracy dla poszczególnych odłamów młodzieży (chasydzkiej, szkolnej, robotniczej itd).

Wszystkie stowarzyszenia sjońskie na prowincji, które dotychczas tego okólnika nie otrzymały, zechcą zaurgować na adres Centrali.

Obok tego przystąpiła Egzekutywa do założenia Uniwersytetów Ludowych w całym szeregu miast, z przekonaniem, że w ten sposób wzbudzi i wzmocni ruch sjoński. Uniwersytet Ludowy będzie miał na celu uprzystępnienie wszystkim naszym Tow. w pierwszym rzędzie, jakoteż szerszym masom poznania tak wiadomości elementarnych z najrozamitszych dziedzin wiedzy ludzkiej, jak i poznania aktualnych problemów nurtujących sjonizm. Wykłady odbywać się będą przynajmniej raz na tydzień, przyczem Centrala wysyła co drugi tydzień swego referenta.

Dotychczas uruchomiono Uniwersytety Ludowe w Chrzanowie, Krzeszowicach, Oświęcimiu, Szczakowej, Trzebini i Wieliczce.

Uroczyste otwarcie Uniw. Lud. w Chrzanowie wraz z wykładem inauguracyjnym tow. **Dr Steina** odbyło się w sobotę 20 bm. **Wczoraj** w sobotę odbyły się wykłady inauguracyjne Uniw. Lud. tow. **Weinberga** w Krzeszowicach zaś inż. **Löwensteina** w Szczakowej, tow. **Sz. Goldberga** w Trzebini, dziś w niedzielę 28. bm tow. mgr **L. Salpetera** w Wieliczce.

Wydział Stowarzyszenia Zakładu Wychowawczego Sierót Żydowskich w Krakowie

zaprasza na pogrzeb swej nieodżałowanej i wielce zasłużonej Prezesowej

bł. p.

RÓŻY ROCKOWEJ

zmarłej we Wiedniu, dnia 25 listopada 1926 roku.

Pogrzeb odbędzie się w Krakowie, w niedzielę 28-go listopada 1926 r. o godz. 12-ej w południe z Dworca Zachodniego na cmentarz izraelicki.

Fundusz sierocy im. błp. Róży Rockowej

Okropny cios dotknął całe żydowskie społeczeństwo Krakowa.

Niepowetowaną stratę poniosły sieroty żydowskie. Przejęci głębokim smutkiem pogrążeni w nieutulonym żalu, boleści i cierpieniu, z powodu utraty ukochanej przez wszystkich **„matki sierót żydowskich“** anioła- stróża bezdomnych i biednych dzieci żydowskich, — ślemy na tej drodze najszczersze wyrazy współczucia WP. radcy Łazarzowi Rockowi i czcigodnej rodzinie błp. Zmarłej, Stowarzyszeniu Zakładu Wychowawczego Sierót żydowskich i Komitetowi Lokalnemu Opieki nad sierotami żydowskiemi w Krakowie.

Egzekutywa Zachodnio- Małopolskiego Związku Towarzystw Opieki nad Sierotami żydowskiemi w Krakowie uczciła pamięć swej nieodżałowanej i wielce zasłużonej członkini błp. Róży Rockowej przez zainicjowanie zbiórki na **„Fundusz sierocy imienia błp. Róży Rockowej“** i złożyła na cel powyższy zamiast wieńca na trumnę błp. Zmarłej w administracji „Nowego Dziennika“ do dyspozycji Wydziału Stowarzyszenia Zakładu Wychowawczego Sierót żydowskich w Krakowie **kwotę 500 zł.** apelując do całego społeczeństwa żydowskiego i krakowskiego o solidarny i gremjalny czynny udział w tej zbiórce.

Najpiękniejszym pomnikiem i najwyższym wyrazem czci i hołdu dla błp. prezesowej Rockowej będzie utrwalenie i uwiecznienie Jej dzieła — **Zakładu Wychowawczego Sierót żydowskich w Krakowie.** I dlatego „Fundusz sierocy imienia błp. Róży Rockowej“, wyposażony odpowiednio przez całe społeczeństwo, winien stać się żelaznym fundamentem tej instytucji, której błp. Róża Rockowa poświęciła z całem zaparciem się swe ostatnie lata.

Cześć Jej pamięci!

Za Egzekutywę Zachodnio-Małopolskiego Związku Towarzystw Opieki nad Sierotami żydowskiemi w Krakowie:

Dr. Henryk Leser, sekr. gener. **Dr. Józef Steinberg,** prezes.

* * *

— NA FUNDUSZ IM. BŁP. RÓŻY ROCKOWEJ złożyli w adm. naszego pisma:

Egzekutywa Zach. Małopolskiego Związku Towarzystwa Opieki Sierót Żydowskich Zł. 500, Paweł Aleksandrowicz zł 50. Izak Blühbaum zł 100. Salomea Traubman zł. 20.

Wiadomości z kraju

Medycy żydowscy w sprawie trupów

Studenci Żydzi Wydziału lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego i Państwowego Instytutu Dentystycznego wydali do społeczeństwa żydowskiego odezwę, w której czytamy m. in.:

„...Wszelka nasza inicjatywa rozbiła się o stanowisko władz uniwersyteckich, z drugiej strony na przeszkodzie stanął fanatyzm ortodoksyjnych mas społeczeństwa żydowskiego z „Ostatnią Posługą“ na czele. Pomimo wyraźnej umowy zawartej między Magistratem z jednej a Szpitalem Żydowskim z drugiej strony o dostarczaniu trupów bezdomnych Żydów do prosektorjum, zwłoki żydowskie nie napływają wskutek stanowiska „Ostatniej Posługi“ wynajdującej bodaj z pod ziemi „krewnych“ zmarłych Żydów. Ciemna, zasklepiona w średniowiecznych kanonach masa artodoksów, idąca we wszystkich wypadkach przeciwko zdrowej akcji uświadomionej części narodu żydowskiego i tym razem poważnie jej zaszkodziła. Żydowskie społeczeństwo staje wobec możliwości braku dopływu nowych pokoleń lekarzy Zwracamy się przeto z gorącym apelem do uświadomionej części narodu żydowskiego i zwracamy uwagę sfer ortodoksyjnych że lekceważenie sprawy dostarczania trupów, a wreszcie przeszkadzanie w ich dopływie do prosektorjum, fatalnie odbije się na stanie kulturalnym i społecznym narodu żydowskiego...“

Młodzież żydowska w Polsce wyraża współczucie z powodu zamordowania Dawida Falika

Z Warszawy donoszą: Centralny Komitet Wykonawczy Związku żydowskich Akadem. Stowarzyszeń w Polsce, przesłał z powodu zamordowania Dawida Falika do Związku Akademików-Żydów w Czerniowcach telegram z wyrazami współczucia oraz zapewnieniem solidarności w walce o prawa należne żydowskiej młodzieży akademickiej.

——cgo——

ROZPACZLIWA ZBRODNIA 74-LETNIEGO STARCA. W Iskrzynkach w pow. krośnieńskim, 74-letni Łukasz Keller podpalił dom, który zapisał swej wnuczce wraz z całem gospodarstwem, a sam sobie poderżnął gardło. Przyczyną rozpaczliwego kroku starca był żal do wnuczki z powodu złego obchodzenia się z nim.

„ROBOTNIK“ O WYWIADZIE Z P. POZNAŃSKIM. Cytując omówiony przez nas wczoraj wywiad „Naszego Przeglądu“ z p. Maurycym Poznańskim“, pisze „Robotnik“ (o zdaniu p. Poznańskiego: „Uważamy, że zarobkowanie nie jest hańbą“): „Co za głowa! Co za horyzonty myślowe! Co za serce!“

KTO SPOWODOWAŁ ZAARESZTOWANIE P. RZYMOWSKIEGO WE WŁOSZECH? Literat p. Wincenty Rzymowski ogłasza w pismach warszawskich oświadczenie, iż wiadomość o tem, że oskarżenie przeciw niemu wyszło z Poselstwa Polskiego w Rzymie, powziął w toku śledztwa w urzędzie policji rzymskiej.

W sprawie emigracji rolnej do Argentyny

Polski Komitet T.wa J. C. A. (Warszawa, ul. Jasna 11) komunikuje nam co następuje:

Wobec posiadania jeszcze wolnych parcel w swoich kolonjach w Argentynie T-wo J. C. A. w dalszym ciągu przyjmuje kandydatów na kolonistów rolnych na następujących warunkach:

1) Osiedla się rodziny żydowskie, które winne wykazać dłuższą praktykę rolniczą tj. umiejętność samodzielnej uprawy roli.

2) Wymagane jest, aby prócz głowy rodziny wchodziły w skład tejże minimum dwie osoby płci męskiej zdolne do pracy fizycznej na roli.

Warunki kolonizacji są następujące: Każda rodzina udająca się po uprzednim zatwierdzeniu przez T-wo J. C. A. na kolonję tegoż T-wa w Argentynie, otrzymuje: 1) do 25 ha ziemi, 2) dom murowany 3) 1—2 krowy, 4) 3—4 konie, 5) wóz i 6) nasiona.

Za użytkowanie tego gospodarstwa kolonista w ciągu pierwszych trzech miesięcy nic nie płaci. po upływie tego czasu około 5 dolarów miesięcznie w ciągu 1—2 lat. Gdy kolonista już się dokładnie zapozna z miejscowymi warunkami pracy rolnej (co ma miejsce po roku — dwóch) obszar ziemi zostaje powiększony do 75 ha. Odpowiednio do tego zostaje także powiększony inwentarz żywy i martwy, wydany na kredyt. Należność za otrzymane gospodarstwo kolonista spłaca T-wu w ciągu 15-tu do 20-tu lat, płacąc 5 procent rocznie od pożyczek na ziemię, 6 proc. zaś od wszystkich innych pożyczek. Po ośmiu latach kolonista, który punktualnie spłacał raty może otrzymać już tytuł własności.

Rodzina posiadająca podane powyżej kwalifikacje w razie potrzeby może ewentualnie otrzymać tytułem pożyczki kredyt na częściowe pokrycie kosztów podróży.

Jednocześnie biuro T-wa J. C. A. komunikuje, iż w rb. kontynuuje rozpoczętą na nowo w roku ubiegłym kolonizację na swoich terenach w Brazylji na warunkach następujących: Rodziny pragnące się osiedlić na kolonjach w Brazylji winne być zdolne do pracy rolnej i leśnej i przygotowane do ciężkiej pracy fizycznej. Kolonista otrzymuje teren 50 ha zalesiony, z którego 2 ha są przygotowane pod uprawę ziemiopłodów z całkowitą instalacją jak dom 2 krowy. 2 konie. nasiona i narzędzia.

Na marginesie walki o demokratyzację kahału krakowskiego

W związku z toczącą się obecnie w kahale krakowskim walką o demokratyzację ordynacji wyborczej otrzymujemy następujące uwagi od jednego z przyjaciół naszego pisma. Dla ich zrozumienia musimy zaznaczyć że referentem komisji statutowej kahału jest p. dr. Natan Oberlaender, który, jak wiadomo, przedłożył nawskróś reakcyjny projekt reformy statutu, oparty o koncepcję dwóch kurji, opodatkowanych i nieopodatkowanych. Zbyteczna nadmieniać, że przygniatająca (sic) większość komisji statutowej sercem i duszą opowiada się za projektem p. dra Oberlaendera, a tylko jedynie dlatego, że owa większość wstydzi się otwarcie do tego przyznać, sprawę zmiany statutu odwleka się z tygodnia na tydzień i z miesiąca na miesiąc tak, że chwilowo wogóle niema nadziei, aby obecna haniebna ordynacja wyborcza „za dni naszych" została zmieniona... Lecz udzielmy głosu naszemu przyjacielowi, który pragnie nam opowiedzieć epizod z działalności politycznej p. referenta kahalnej komisji statutowej:

Działo się to w roku 1907. w maju, kiedy to staruszka Austrja, przeczuwając swój bliski upadek, obdarzyła swych obywateli reformą wyborczą na podstawie powszechnego prawa głosowania. W owym to czasie, przy wyborach do parlamentu wiedeńskiego, stanęły do walki w krakowskiej dzielnicy żydowskiej dwa obozy. Z jednej strony zrzeszeni wielbiciele rabina z Góry Kalwarji, Czortkowa i Husiatyna, a z nimi we wspólnym szeregu PPS, Bund i tzw. demokraci niezawiśli, a czołowym kandydatem był dr. Adolf Gross. Drugą grupę stanowili wyznawcy rabina z Bobowej i z Bełza, soda lisi oraz kahalnicy, a czołował im dr. Józef Sare. Były to więc dwa stronnictwa asymilatorskie, tak, że sjoniści, nie mogąc... z żadnem z nich iść wspólnie, wystawili tzw. kandydaturę dla zliczenia głosów (Zählkandidatur). „Demokraci" z pod znaku „niezawisłości" byli strasznie tem oburzeni, przypuszczając, że kandydatura sjonistyczna służy jedynie do oderwania głosów „demokratom", a dopomożenia kandydaturze kahalnej.

Wówczas to, przypominam sobie, „niezawiśli", pogromieni na jednem ze zgromadzeń publicznych, zwołali zgromadzenie do cyrku Edisona. Wejście było mocno strzeżone, ażeby tylko jakiś nieproszony gość nie dostał się do sali. Nad każdym zaś podejrzanym stał mąż zaufania z pałeczką. Otóż na to zgromadzenie wezwano do pomocy młodego adepta ówczesnej demokracji, złotoustego adwokata z Jasła, dra Natana Oberlaendera, jako sławnego już wtedy „pogromcę" sjonistów. Młody przywódca demokracji zabrał głos i w kwiecistej przemowie zawołał: „Obywatele, wolność zagrożona, bo oto sjoniści, jak te prosiaki gonią za osławioną maciorą, zwaną powszechnie kahałem, aby przy tej sposobności upiec swą pieczeń. Pamiętajcie o tem dobrze, że wróg tu siedzi, a nie tam!"

Minęły lata. Owe dawne „prosiaki", sjoniści, zajmują dominujące stanowisko w ulicy żydowskiej, i obecnie walczą o demokratyzację ordynacji wyborczej do kahału. A ówczesny demokrata, przywódca i bojowiec demokracji, znajduje się dziś, pożal się Boże, na służbie owej tak brzydko przez się nazwanej „maciory" kahalnej. Demokrata z roku 1907 forsuje w roku 1926 w dowód swej „prawomyślności" reakcyjną reformę wyborczą, opierającą się na dwóch kołach. Dawny demokrata proponuje stworzenie koła posiadających i koła parjasów. Dziwna zaiste metamorfoza demokraty... Sic transit... (—in)

Z ŻALEM OPUSZCZA STORRS PALESTYNĘ - Z RADOŚCIĄ ŻEGNAJĄ GO ŻYDZI. W związku z wyjazdem na Cypr byłego gubernatora Jerozolimy Sir Ronalda Storrsa dziennikarze wydali na jego cześć bankiet. Sir Storrs powiedział w swem przemówieniu, że z wielkim żalem opuszcza ulubioną Palestynę, zawsze się starał utrzymać równowagę między Żydami a Arabami. Jest to, jego zdaniem, najważniejsze zadanie administracji palestyńskiej.

Przed jubileuszem Z. F. N.

Księga jubileuszowa — księgą honoru Żydowstwa polskiego

Uroczyste wieczory chanukowe

Z okazji 25-letniego jubileuszu Żydowskiego Funduszu Narodowego zakłada Centrala Koren Kajemeth w Krakowie jubileuszową księgę pamiątkową. Do tej księgi wpisze się instytucje i osoby, które w okresie jubileuszowym złożą odpowiednią kwotę na Ż. F. N. W czasie od 1—12 grudnia br. odwiedzą członkowie komitetów lokalnych Ż. F. N. wszystkie rodziny żydowskie celem zażądania wpisu do księgi jubileuszowej.

Jest obowiązkiem każdego Żyda a przedewszystkiem każdego sjonisty wpisać się do księgi pamiątkowej i w ten sposób uwiecznić swoje nazwisko po wsze czasy w jubileuszem Keren Kajemet.

Księga jubileuszowa ma się stać księgą honoru i chwałą Żydostwa małopolskiego.

W Tygodniu Jubileuszowym odbędą się uroczyste wieczory chanukowe w całym szeregu miast zach. Małopolski, na których referować będą prelegenci wysłani przez Centralę Ż. F. N. w Krakowie.

Biuro Ż. F. N. ogłasza na razie te miasta, które na czas zwróciły się do Centrali i dla których zostali wyznaczeni prelegenci, dalsze listy będą ogłaszane w miarę ustalenia prelegentów:

Tarnów 4/XII: Dr Tisch
Jarosław 5/XII: Dr. Tisch
Oświęcim 4/XII: Mgr Salpeter
Krzeszowice 4/XII: M. Wiesenfeld
Krosno 4/XII: Dr Oberlaender
Skoczów 5/XII: Dr Feldschuh
Gorlice 1/XII.: Dr. Terło
Lisko 5/XII: A. Feibusch
Jasło 8/XII: Dr. Feldschuh
N. Sącz: 8/XII: Dr. Tisch.

Walka o naftę, czyli powstanie w Albanji i wojna z Meksykiem

Nafta wywołała teraz nowe zamieszki na dwóch wprost przeciwległych sobie punktach świata.

Konflikt między Stanami Zjednoczonymi a Meksykiem, który istnieje już od 10 lat, i od czasu, jak prezydent Carranza przeparł artykuł 27 do konstytucji mocą którego ziemia wraz z jej skarbami została unarodowioną, przybrał teraz bardzo ostre rozmiary. Głównem podłożem tego konfliktu są interesy amerykańskich właścicieli pól naftowych, którzy są poważnie zagrożeni tą ustawą. Następca Carranzy, Obregon, uniknął wojny w ten sposób, że zawiesił wykonalność artykułu 27, ale jego następca, Calles, przystąpił energicznie do urzeczywistnienia swego programu agrarnego nie oglądając się wcale na protesty amerykańskich magnatów naftowych. Jak wiadomo, walka z Watykanem opiera się również na tychsamych podstawach, gdyż prezydent Calles dąży do wywłaszczenia kościoła katolickiego w Meksyku. Ta ustawa rolna została przez parlament meksykański w styczniu br. uchwalona, a prezydent Calles chce ją w czyn wprowadzić. Waszyngton wystąpił wobec tej sytuacji z energicznym protestem, a nawet zagroził zerwaniem stosunków dyplomatycznych.

Sytuacja przedstawia się bardzo groźnie, a zaostrzoną została jeszcze sporem Meksyka z Nikaraguą. W małem tem państewku, które jest właściwie wasalem Stanów Zjednoczonych wybuchła jedna z licznych rewolucyj.

Prezydent republiki Nikaragua rzekomo stwierdził, że rewolucja wywołana została przez rząd meksykański i zwrócił się do Stanów Zjednoczonych o pomoc. Stany Zjednoczone wysłały natychmiast notę do Meksyka z protestem przeciwko bolszewickim metodom rządu meksykańskiego oraz wysłały okręty wojenne do Nikaraguy rzekomo celem strzeżenia interesów amerykańskich obywateli.

Także w Albanji wybuchło powstanie przeciwko rządowi Achmeda Beja Zogu, który doszedł przed dwoma laty do władzy po obaleniu rządu katolickiego biskupa Fan Noly. Ten ostatni był wielkim przyjacielem Włoch i dlatego Jugosławja popierała jego wroga Achmeda, który opierał się wyłącznie tylko na mahometańskich plemionach. Teraz katolickie plemiona wzniecity powstanie i nawiązały stosunki z przybywającym do Włoch Fan Nolym. Rząd albański wytężył wszystkie siły, by stłumić powstanie ale nie udało mu się złamać oporu rewolucjonistów.

W Serbji panuje z tego powodu wielkie zaniepokojenie, gdyż podejrzewają Mussoliniego o wywołanie nowych niepokojów na Bałkanie. Przypuszczają też, że za powstańcami stoją Anglicy. Albanja należy bowiem do nielicznych krajów w Europie, posiadających pola naftowe, które rząd Achmeda oddał amerykańskim firmom do eksploatacji. Anglja jest więc zainteresowaną w tem, by rząd Achmeda został obalony, spodziewają się bowiem, że w ten sposób uda się wydrzeć Amerykanom albańską naftę.

Tak więc nafta wywołała niepokoje i w Meksyku i w Albanji.

O nowoczesnych tańcach i dancingach

Opinja Claude Farrere'a

W ankiecie „Przeglądu Wieczornego" oświadczył znakomity pisarz francuski:

— Zdaniem mojem, tańczymy wogóle zawiele. Jeśli zaś mowa o tańcach nowoczesnych, to główną ich cechą jest pewna groteskowość.

W tem miejscu wykonał z werwą charakterystyczny ruch, przypominający rodzaj piruetu, imitujące go podstawowy krok charlestona.

— A są przecież takie piękne tańce, które u nas zostały wyparte przez charlestona. Obserwuję go czasem w dancingach paryskich, nie zdołał mnie jednak skusić do studjów choreograficznych...

O wrażeniu jakie nowoczesne tańce wywierają na egzotycznych gości, tak tłumnie napływających do Paryża, Claude Farrere przytoczył następującą anegdotę:

— Jeden z dyplomatów perskich, przybywszy do Paryża, wprowadzony został przez swych francuskich przyjaciół do jednego z pierwszorzędnych dancingów. Cała sala, porwana wirem tańca, wykonywała miarowo jego skomplikowane ruchy.

Pers przypatrywał się temu nie bez zainteresowania, poczem dobrodusznie zapytał:

— Jak się opłaca właścicielowi wynajmować tylu akrobatycznych tancerzy?

A kiedy mu wyjaśniono, że wszystkie tańczące pary produkują się za darmo, znalazł w tem nawet szczególniejsze upodobanie, zauważył z niedowierzaniem:

— A więc to jest przejaw europejskiej cywilizacji?..

Ze sportu

CRACOVIA. Walne Zebranie Sekcji Lekkoatletycznej odbędzie się 8. grudnia br. o godz. 10-tej rano (Stolarska 6.).

Egzekutywa Zachodnio-Małopolskiego Związku Towarzystw Opieki nad sierotami żydowskiemi w Krakowie

zaprasza na pogrzeb swej nieodżałowanej i wielce zasłużonej członkini błp.

Róży Rockowej

który odbędzie się w niedzielę, dnia 28 listopada br. o godz. 12 w południe z dworca zachodniego osobowego wprost na cmentarz żydowski.

Czem osiąga się powiewną cerę?

Zewnętrzna powłoka skóry składa się z twardego, zrogowaciałego nabłonka i pod nim usadowionych komórek soczystych młodocianych. Im mniej zewnętrznych, zrogowaciałych, o szarem, zwykle zabarwieniu, komórek, tem łatwiej prześwieca warstwa młodociana, czyli — powiewniejsza i świeższa jest cera. Zimna woda i słońce, tudzież pudry z zawarto ścią ołowiu i bizmutu, są najczęstszą przyczyną narastania zrogowaciałego nabłonka oraz przed wczesnego marszczenia się skóry. Celem usunięcia szpecącej powłoki zewnętrznej skóry twarzy, posługuje się kosmetyka lekarska środ kami, które zmiękczają zrogowaciały nabłonek, a podczas mycia bywa usuwany. Należy przeto powlec twarz na kwadrans przed myciem „Mollaną", poczem spłukuje się ją długo gorącą niemal wodą, a nakoniec myje się otrąbkami migdałowemi „Miraculum". jeśli dana skóra jest sucha lub normalna, tłustą zaś proszkiem marmurowym „Miraculum". Puder egzotyczny „Miraculum", ma również wybitny wpływ na zmiękczenie twardego nabłonka. Przesąd o skutecznem działaniu zimnej wody na cerę obaliła już dawno nauka, o czem łatwo przekonać się, stosując się do po wyższych wkazówek.

KRONIKA

Wschód słońca 7 m. 16	Listopad 28 Niedziela 22 Kislew 5687	Zachód słońca 15 m. 31

—o-§-o—

Berl Locker w Polsce

Znany przywódca światowego związku Poalej Sjon, członek Egzekutywy Międzynarodówki Socjalistycznej p. Berl Locker bawi od kilku tygodni w Polsce, objeżdżając ważniejsze ośrodki żyd. ruchu robotniczego z publicznymi odczytami. Odczyty te mają na celu zapoznanie się szerszych rzesz żydostwa ze znaczeniem i wpływami międzynarodówego socjalizmu na rozwój współczesnej polityki państw i Ligi Narodów a w szczególności na proces odbudowy żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie. P. Locker jest powszechnie znany jako wybitny znawca problemów międzynarodowych i żydowskich, i jako porywający mowca, zajmujący w szeregach żydowskiego socjalizmu pierwszorzędne miejsce, toteż odczyty jego budzą wszędzie duże zainteresowanie. W Krakowie przemawiać będzie 6 grudnia br. n. t. „Liga Narodów, Międzynarodówka Socjalistyczna a Palestyna".

Z Ezry chalucowej

Ze względu na tydzień jubileuszowy Keren Kajemethu została zbiórka uliczna w Krakowie jakoteż na prowincji na terenie całej zach. Małopolski i Śląska odroczona na czas od 12—31 grudnia br. Wszystkie komitety Ezry, które nie zdołają do dnia 1 grudnia zbiórki ulicznej przeprowadzić, mają zająć się nią w po wyższym terminie.

Organ rolników żydowskich

Dnia 24 bm. odbyło się w biurach Pierwszego Małopolskiego Towarzystwa Rolników „Spółdzielnia" zar. z o. odp. w Krakowie (ul. Floriańska 13) Nadzwyczajne Walne Zebranie rolników żydowskich pod przewodnictwem prezesa Rady Nadzorczej p. Dra Edwarda Lauba. Na zebraniu zapadła uchwała, aby od grudnia br., w którym to miesiącu Towarzystwo kończy piętnasty rok istnienia, wydawać miesięcznik w języku polskim, poświęcony wyłącznie sprawom agrarnym, który będzie bezpłatnie wysyłany rolnikom żydowskim w Polsce.

W dyskusji zabrali głos prócz prezesa pp. wiceprezes Ascher Józef Wallach wł. dóbr, p. Saul Licht wł. dóbr i dyr. Sprecher.

—o§o—

— Z POWODU NAWAŁU MATERJAŁU AKTUALNEGO musiał w dzisiejszym numerze odpaść dodatek tygodniowy „Literatura i sztuka".

— Z OKAZJI ZAŚWIECENIA PIERWSZEJ ŚWIECZKI CHANUKOWEJ odbędzie się we wtorek 30 bm. o godzinie 4 popoł. uroczyste na bożeństwo w synagodze postępowej przy ul. Podbrzezie. Kazanie wygłosi rab. Dr Thon.

— PRZYJAZD P. ALEKSANDRA LEDNICKIEGO. W tym tygodniu przyjedzie do Krakowa p. Aleksander Lednicki z Warszawy. — Lednicki zamierza wygłosić w Krakowie kilka publicznych odczytów, między innemi w Towarzystwie Ekonomicznem oraz w Akad. Związku Pacyfistów. Odczyt w Towarzystwie Ekonomicznem odbędzie się dnia 3 grudnia br. o godz. 6 popoł. w sali giełdy krakowskiej, ul. św. Tomasza 43, parter. — Odczyty te będą miały za przedmiot zagadnienie Paneuropy, oświetlone z różnych punktów widzenia. Odczyty p. Lednickiego na ten temat wywołały niedawno w Warszawie bardzo ożywioną dyskusję.

— PREZYDJUM P. L. S. „PIAST" nadsyła nam komunikat, w którym oświadcza, że próby wywołania awantur podczas dzisiejszego kongresu spotkają się ze zdecydowanym oporem Zjazdu. Zarazem „Piast" oświadcza, że nie przyjmuje na siebie odpowiedzialność za ewentualne wypadki. Celem kongresu jest wedle powyższego komunikatu uchwalenie zmian w programie stronnictwa, a to zwłaszcza w kierunku pogłębienia pod względem rolniczo-gospodarczym. W Zjeździe wezmą udział przedstawiciele partyj chłopskich z kilku państw ościennych.

— Z UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO. Pan Leon Steinberg rodem z Krakowa otrzymał w dniu 25 bm. na tutejszym uniwersytecie stopień doktora wszech nauk lekarskich. 786

— Z IZBY ADWOKACKIEJ W KRAKOWIE. Staraniem Wydziału Izby odbędzie się we wtorek, 30 bm. o godzinie 6.30 wiecz., w lokalu Izby (ul. Gołębia 6) odczyt adw. Dra Adolfa Tillesa n. t. „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji."

— ZNOWU 31 WYPADKÓW SZKARLATYNY! Stan chorób zakaźnych w Krakowie, zgłoszonych od 21 do 27 bm. w miejskim urzędzie zdrowia, był następujący: szkarlatyna 31 wypadków (poprzedni tydzień 2, przed 2 tygodniami również 31), tyfus brzuszny 3, dyfterja 5, ospa wietrzna 2, mumps 2, róża 3, odra 1; koklusz 4.

— DWORZEC AUTOBUSOWY BĘDZIE PRZENIESIONY Z PLACU SW. DUCHA. Dnia 26 bm. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Dra Wielgusa posiedzenie komisji przemysłowej Rady miasta, na której zaopinjowano szereg podań tyczących się między innemi przemysłu techniczno-dentystycznego, drogueryj, ajencyj prywatnych, dorożek samochodowych i innych. Nadto omawiano sprawę przeniesienia dotychczasowego miejsca postoju autobusów z pl. św. Ducha na inne dogodniejsze miejsce.

— KOMITET WYSTAWY DROBIU, GOŁĘBI KRÓLIKÓW etc. rozporządza wielką ilością nagród nadesłanych przez ministerstwo rolnictwa, ministerstwo spraw wojskowych i instytucje o charakterze rolniczo-gospodarczym, nadto licznemi nagrodami honorowemi, otiarowanemi przez osoby prywatne. Wielką atrakcją wystawy będzie efektownie urządzona gro

Z powodu przedwczesnej śmierci najdroższej i najukochańszej Prezesowej

bł. p.

Róży Rockowej

zmarłej we Wiedniu, dnia 25 listopada br. wyraża na tej drodze swe gorące współczucie **WPanu Radcy Łazarzowi Rockowi i Szanownej Rodzinie** w nieutulonym żalu pogrążone

Grono Wychowawcze Zakładu Wychowawczego Sierót Zyd. w Krakowie.

ta rybna z 20 kg. łososiem, grota ta została urządzoną wielkim nakładem pracy i kosztów. Czynności przygotowawcze około urządzenia i ozdoby poszczególnych pawilonów są w pełnym toku i należy się spodziewać, że tegoroczna wystawa nie tylko dorówna wystawom poprzednim, lecz przewyższy je znacznie swymi rozmiarami i imponującem urządzeniem. Eksponaty winny być dostarczone na miejsce wystawy dnia 4 grudnia br. przed godziną 12 albowiem komisja sędziów rozpocznie urzędowanie w południe. Eksponaty dostarczone później nie będą oceniane.

— LICYTACJA KONI. We wtorek, dnia 30 bm. o godz. 10-tej rano na targowicy na Zabłociu odbędzie się w drodze publicznej licytacji sprzedaż większej ilości koni z zaprzęgów miejskich.

— SPRAWA DRA BADERA PRZED SĄDEM NAJWYŻSZYM. Na skutek zażalenia nieważności, wniesionego przez prokuraturę krakowską do Sądu Najwyższego w Warszawie od wyroku, uwalniającego kandydata adwokackiego Dra Jana Badera od zarzutu zabójstwa swego kolegi błp. Ludwika Margulesa. Sąd Najwyższy rozpisał rozprawę na dzień 15 grudnia br. Rozprawa odbędzie się w Warszawie.

— SMUTNY EPILOG WESELA. Wczoraj popołudniu interwenjowało pogotowie ratunkowe na ul. Podleśniczej l. 10 gdzie podczas wesela doszło do krwawej awantury między gośćmi. W czasie zajścia odniosła 22-letnia panna S. A. ranę w łopatkę, zadaną nożem, zaś gościowi weselnemu Z. J. odgryziono palce. Rannych opatrzył lekarz pogotowia.

— ZDERZENIE. Na ul. Wielopole wjechał wóz ciężarowy na auto, wskutek czego wybił szyby w samochodzie. Pasażer jadący autem doznał okaleczeń od odłamków szyb. Lekarz pogotowia opatrzył rannego.

— KASIARZE NIE PRÓŻNUJĄ. Do lokalu spółdzielni jajczarskiej „Jajo" przy ul. Lokietka l. 3 włamali się w nocy z 25 na 26 bm. nieznani sprawcy i po rozpruciu kasy ogniotrwałej zapomocą „raka" skradli z kasy gotówkę w kwocie 1.138 zł. Dochodzenia policyjne w toku.

— UJĘCIE ZŁODZIEJI MIESZKANIOWYCH. Dnia 24 bm. aresztowano Jakóba Bielę (lat 27) i Józefa Maśnicę false Władysława Czaplę (lat 21) obu bez zajęcia i zamieszkania, ponieważ włamali się do mieszkania Józefa Chorabika przy ul. Nowej l. 3 przez wyrwanie skobla i skradli garderobę. Maśnicę aresztowano w chwili gdy w ul. Dąbrowskiego usiłował sprzedać skradzioną garderobę a przy przesłuchaniu podał, że garderobę tę dał mu do sprzedania Biela. Przyaresztowany Biela przyznał się do popełnionej kradzieży.

— UCIECZKA DWÓCH WIĘŹNIÓW. Zarząd więzień wojskowych w Krakowie doniósł do policji, że dnia 26 bm zbiegło podczas pracy 2 więźniów, a to Wiśniewski Feliks i Pach Edward.

— DWIE KRADZIEŻE STRYCHOWE. Roman Kowalczz zam. przy ul. Salinarnej l. 9 zgłosił do policji, że dnia 26 bm. w godzinach rannych skradziono mu z zamkniętego strychu bieliznę wartości 300 zł. — Helena Furman zam. przy ul. Kobierzyńskiej l. 30 zgłosiła że w nocy z 25 na 26 bm. skradziono jej ze strychu bieliznę wartości 250 zł.

— ZŁAKOMILI SIĘ NA RYNNĘ. Przełożona zakładu wychowawczego sierót przy ul. Pędzichów l. 16 zgłosiła do policji, że w nocy z 24 na 25 bm. skradziono z tego budynku rynnę wartości 100 zł.

— NA GORĄCYM UCZYNKU. Antonina Góral zakradła się do niezamkniętego mieszkania rotmistrza Antoniego Niesiołowskiego przy ul. Wolskiej l. 15 i usiłowała skraść ze szafy ubranie, została jednak przez służącego rotmistrza na gorącym uczynku przytrzymana.

— KRADZIE NA RATY. Markus Ehrlich zam. przy ul. Bernardyńskiej l. 9 zgłosił, że dnia 24 bm. skradziono mu z ogrodu 2 poduszki i 2 kury, zaś w nocy z 25 na 26 bm. z tegosamego ogrodu skradziono mu rower. Szkoda wynosi łącznie 400 zł.

— BYŁ SPRYTNY, ALE ZNALEŹLI SIĘ SPRYTNIEJSI. Dnia 26 bm. aresztowano Luzara Russka bez zajęcia i stałego zamieszkania za oszustwo popełnione w ten sposób, iż przy zakupnie towarów płacił większemi banknotami a przy wydawaniu mu reszty przez kupców chował niespostrzeżenie część wydanych pieniędzy i upominał się, że mu źle wydano resztę.

— POŻAR BEZ STRAŻY OGNIOWEJ. Onegdaj powstał ogień w realności Anieli Dmowskiej przy ul. Kościuszki l. 32. Mianowicie podczas rozgrzewania teru w celu smarowania dachu przewróciło się naczynie ze smołą i poczęło się palić, ogień jednak ugasili robotnicy zatrudnieni przy terowaniu.

—o§o—

Referaty na prowincji

Dziś, w niedzielę odwiedzi gen. sekr. Dr. R. Feldschuh (Ben-Szem) Brzesko, gdzie uporządkuje sprawy KKL i wygłosi referat n. t. „Problemy naszego bytu narodowego".

Dziś, w niedzielę wygłosi Mgr L. Salpeter referat we Wieliczce n. t. „Ostatnie wieki Palestyny a żydzi".

—o§o—

— STARANIEM ZWIĄZKÓW AKAD. ŻYD. „GORDONJA" I „CHEJRUT" w poniedziałek dnia 29 bm. o godz. 8-mej wiecz. w lokalu „Gordonji" (ul. Dietla 105) zebranie dyskusyjne n. t. „Współczesny naród żydowski a problemy socjalne". Referent kol. M. Sobel.

—o-§-o—

— KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH, (rynek gł. A—B l. 39), poniedziałek, 29 bm. Janina Krzyształowiczowa: Wieczór pieśni Rysz. Straussa i H. Wolfa (przy fortep. K. Treterowa — słowo wstępne p. Marja Rudnerowa). wtorek 30 bm. i środa 1 grudnia prof. Uniw. Dr Michał Siedlecki: „Morze jako źródło życia" (z obraz świetln.), czwartek, 2 grudnia prof. Dr J. Reiss: źródeł nowej muzyki — I Debussy" (śpiewa Z. Kuczmierczykówna przy fort. Olga Łapicka), sobota, 4 grudnia prof. Uniw. Dr Witold Wilkosz: „Poprzednicy teorji Einsteina". Pocz. o godz. 7 wiecz

Z giełdy

Giełda warszawska

Warszawa 27 bm. (PAT. **Giełda waluty.**

Akcje: Bank Polski 82— 81·52, —·— Bank Prze, mysłowy Lwów 0·18 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 5·50- Puls 4·15, Wild —· Cegielski 13·50, Parowozy 0·26 Zawiercie 14·15 Żegluga 0·11 Polska nafta 0·10 Siła i Światło 21·00 Chmielów —·— Starachowice 2·28, Pocisk 1·30 Zieleniewski 12·25 Żyrardów 11·7 Chodorów 107·—

Papiery procentowe: 5 proc. pożyczka konwersyjna 46.75—46.25, 8 proc. pożyczka konwersyjna 95.50 —96, pożyczka dolarowa 77.25—77.50. Tendencja nie jednolita.

Giełda zbożowa

Poznań, dnia 27 b. m. (PAT) Żyto 36·75—37·75 — Pszenica 4. 00—49·00 — Jęczmień 28·00—31·00 — Jęczmień browarniany 30·.0 .2·50 — Owies 30·75 — 0·75 — Mąka żytnia 70% 53·50 —·— — Mąka żytnia 65% 55·— —·— — Mąka pszenna 65% 68·50— 72·50 — Otręby pszenne 2. 00—·— — otręby żytnia 6.00—27·00 — ziemniaki stołowe 7·70—8·10 — ziemniaki gorzelniane 6·60—6·60 — gorczyca 70·00—90·00 Rzepka 64·00—..·00 — Groch Wiktorja 75·——85·— Tendencja słabsza.

Giełda wiedeńska

Giełda wiedeńska z dnia 27 b. m. (PAT **Dewizy.** Amsterdam 28285, Belgrad 1247, Berlin 168·03 Bruksela 98·9, Budapeszt 9909 Bukareszt 387, Chrystjania —·—, Kopenhaga 188·50, Londyn 3433, Madryt 107·25, Medjolan 2870, Nowy Jork 70·75, Paryż 2543, Praga 2096, Sofja 5·10, Sztokholm 18·80, Warszawa, 78·6 — 78·85, Zurych 136·43 dolary 7·06 —, niemieckie 167·85, angielskie 34·25, jugosłowiańskie 12·40, norweskie —· polskie 78·50—79·50 rumuńskie 3·89, szwedzkie —·— szwajcarskie 136·16 hiszpańskie —·— czeskie 94, węgierskie 99·07, tureckie —·—

Akcje: Zieleniewski 95·5, Silesja —. Fanto 115 al. Karpaty 65, Galicja 570 Siersza 26, Bank Małopolski —, Bank hip. ...epege —·—,

Giełda londyńska

Londyn, 27. 11 PAT. Holandja 12.13 1/4, Francja 135.12, Belgja 34.88 1/4, Włochy 114.87, Niemcy 20.42 i pół, Szwajcarja 25.15, Hiszpanja 32, Danja 18.21 i pół, Szwecja 18.17 i pół Norwegja 19.2, Helsingfors 192.56, Praga 163.75.

Wykonanie rewizji koncesyj może być odroczone na półtora roku

Wyjaśnienie posła Frostiga.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 11 Sin. W związku z onegdajszą **uchwałą** rady ministrów w sprawie przedłużenia **terminu** wykonania rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej o rewizji koncesyj monopolowych, **poseł Frostig**, który jak wiadomo w pertraktacjach reprezentował koncesjonarjuszy, udzielił Waszemu współpracownikowi następujących wyjaśnień:

— Porozumiewałem się w tej sprawie z miarodajnymi czynnikami i stwierdzam na tej podstawie, że uchwała rady ministrów daje możność odroczenia wykonania rewizji o półtora roku. Projekt rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej w tej sprawie ustalił, że ostateczny termin wykonania ustawy nie upływa z dniem 31 grudnia 1926 r., jak przewidywał dekret prezydenta z 27 grudnia 1924 r. ale 1 lipca 1928 r. To daje możność stopniowego przeprowadzeniar ewizji. Pozatem projekt rozporządzenia przewiduje pozostawienie koncesyj tym dotychczasowym posiadaczom, którzy przekroczyli 50 rok życia, dalej obarczonym liczną rodziną i posiadającym koncesję przynajmniej od 14 lat.

Stosunki polsko-niemieckie przedmiotem obrad komisji zagranicznej reichstagu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin, 27 11 (T) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji zagranicznej Reichstagu omawiane były sprawy, dotyczące stosunków polsko-niemieckich w związku z rokowaniami o traktat handlowy. Wyjaśnień udzielał minister spraw zagr. Stresemann. Zanim jednak przystąpiono do porządku dziennego, zabrał głos Stresemann celem sprostowania wiadomości podanych przez prasę francuską, jakoby Briand miał ambasadorowi niemieckiemu oświadczyć, iż nie zgadza się z tezą Stresemana w sprawie kontroli wojskowej (donieśliśmy o tem wczoraj w telegramie z Paryża. — Red.) Minister oświadczył, iż Briand oświadczenia takiego wogóle nie składał a informacje prasy francuskiej są zmyślone.

Komunikat oficjalny wydany o dzisiejszem posiedzeniu nie podaje szczegółów dyskusji nad stosunkami polsko-niemieckiemi. Zaznacza tylko lakonicznie, że dyskusji nad tą sprawą została ukończona i cały kompleks spraw przekazany Reichstagowi. —

Walki z powstańcami w Albanii

Białogród, 27. 11 PAT. WBK. „Wreme" donosi, że albański minister wojny objął osobiście naczelne dowództwo nad albańskiemi wojskami rządowemi. Rozporządza on 5 pułkami dwiema bateriami, jakoteż kilkuset ochotnikami. Rozpoczęta wczoraj ofenzywa wojsk rządowych zakończyła się sukcesem Powstańcy wycofują się w góry.

Białogród, 27. 11 PAT. WBK. Rząd jugosłowiański wysłał emigrantów albańskich do wnętrza kraju.

Tyrana, 27. 11 PAT. W Tyranie odbyło się wczoraj zgromadzenie w obecności senatorów i posłów, w przebiegu którego rozmaici mówcy zwrócili się przeciwko stanowisku powstańców. Powzięto rezolucję, wzywającą rząd do stłumienia powstania.

Tyrana, 27. 11 PAT. Avala. Powstańcy zostali odrzuceni na drugą stronę Dukadszynu. Wczoraj przybyła do Skutari artylerja.

Giełda zurychska

Zurych, 27. 11 PAT. Paryż 18.65, Londyn 25.15 1/4, Nowy Jork 5.18 i pół, Belgja 72.10, Włochy 21.90, Hiszpanja 78.60 Holandja 207.37 i pół, Berlin 123.15, Wiedeń 73.12 i pół, Sztokholm 138.40, Oslo 132.50, **Kopenhaga** 138.12 i pół, Sofja 3.75, **Praga** 15.36, **War szawa** 57.50, **Budapeszt** 72 60, **Białogród** 9.15, **Ateny** 6.40, **Bukareszt** 2.85 **Helsingfors** 13.05, **Buenos Aires** 211. **Tendencja spokojna.**

Usunięci oficerowie hiszpańscy zgłaszają się do służby

Paryż, 27. 11 PAT. Wolf. „Journal" donosi z Madrytu, że do wczoraj wieczór a zatem do terminu ustalonego przez rząd, zgłosiło się z 1200 oficerów artylerji którzy z powodu buntu zostali zawieszeni w czynnej służbie 950 z prośbą o zaciągnięcie ich z powrotem na listę oficerów armji czynnej.

Ekscesarzowa Zyta zamieszka we Francji

Bilbao, 27. 11 PAT. Wolff. Ekscesarzowa Zyta odjechała z dwiema córkami do Francji, gdzie przez jakiś czas będzie przebywać.

Kamieniew - posłem sowieckim we Włoszech

Moskwa, 27. 11 PAT. Na stanowisko posła SSR. we Włoszech został mianowany Kamieniew.

Giełda nowojorska

Nowy Jork, 27. 11 (AW). Warszawa 11.74, Londyn 484 11/16, Paryż 362, Wiedeń 14 1/16—14 1/8, Praga 296 1/4, Włochy 422 i pół Belgja 13.91, Budapeszt 4 1/16—14 1/8, Szwajcarja 19.28, Helsingfors 252, Sofja 72. Holandja 39.97 i pół, Oslo 25.51 i pół, Kopenhaga 26.62 i pół, Sztokholm 26.68 i pól, Hiszpanja 15.14 i pół. Tokio 49.12 Bukareszt 55.25, Berlin 23.74 i pół, Belgrad 177, Montreal 100 3/16.

Millerand żąda utrzymania okupacji w Nadrenji

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 27. 11 (K). Na zebraniu ligi republikańsko narodowej przedstawił Millerand program polityczny przyczem zaznaczył, że Francja może i chce ocalić się sama, uznając równocześnie swoje długi, które spłaci. Millerand podkreślił konieczność utrzymania okupacji w Nadrenji przez lat 15, jako gwarancji bezpieczeństwa Francji. Mowca wyraził się z uznaniem o zarządzeniach oszczędnościowych rządu i wystąpił przeciwko systemowi wyborczemu głosowania okręgami, wreszcie wypowiedział się za utworzeniem instytucji rady pracy, w skład której wchodziliby przedstawiciele przedsiębiorców i robotników, której celem byłaby realizacja ubezpieczenia społecznego.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

Porządek pogrzebu błp. Róży Rockowej

Z komitetu pogrzebowego komunikują nam:

Orszak pogrzebowy posuwać się będzie z Dworca Zachodniego ulicą Andrz. Potockiego, Starowiślną, Dietlowską, Bożego Ciała i Miodową na miejsce wiecznego spoczynku.

Porządek orszaku jest następujący: 1) Karawan ze strażą honorową wychowanków internatu po bokach, 2) rabin i kantor, 3) rodzina 4) wychowankowie Zakładu wychowawczego sierót, 5) wydział Stowarzyszenia opieki nad zakładem wychowawczym sierót, 6) władze, 7) rada gminy żydowskiej, 8) organizacje i delgacje, wreszcie publiczność.

Honorową straż porządkową pełnić będą członkowie ŻKS. Makkabi. Komitet pogrzebu zwraca się do publiczności zg orącą prośbą o zastosowanie się w czasie pogrzebu do wszystkich wskazówek straży celem umożliwienia utrzymania porządku.

Przy ulicy Miodowej utrzymywać będą szpaler uczniowie szkoły 23-ej i 15-tej. Uprasza się publiczność ażeby wew szystkich ulicach, któremi orszak się będzie posuwał, zajmowała miejsca w szpalerach na chodniku tak, aby jezdnia była zupełnie wolna.

Redaktor naczelny Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zastrzyd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków Orzeszkowej 7.